

Z obsahu

Pavouci České republiky	2
Méně známé druhy pavouků – <i>Tibellus macellus</i> Simon, 1875	3
Problematika druhů <i>Gnaphosa alpica</i> a <i>G. modestior</i>	4
Zajímavý nález	5
Webová aplikace pro hodnocení ekologických a fenologických údajů u pavouků ČR.....	5
Nález <i>Dolomedes plantarius</i> v NPR Velký a Malý Tisý.....	10
Nová lokalita plachetnatky <i>Piniphantes pinicola</i> (Simon, 1884) v České republice	12
Nová lokalita sekáče <i>Trogulus closanicus</i> Avram, 1971 v České republice.....	13
Rozhovor s Jurou Králem k jeho padesátinám	14
Vlastíkovi Růžičkovi k jeho šedesátinám.....	16
RNDr. Zdeněk Majkus CSc. – jubilující haldový expert	18
K 80. narozeninám nestora slovenskej arachnologie, Mgr. Jaroslava Svatoňa.....	19
112. seminář České arachnologické společnosti	22
Noví členové ČAS.....	23
Česká bibliografie.....	24
Britská bibliografie.....	28
Inventarizační zprávy členů ČAS za roky 2009–2012	29
Nové knihy	33

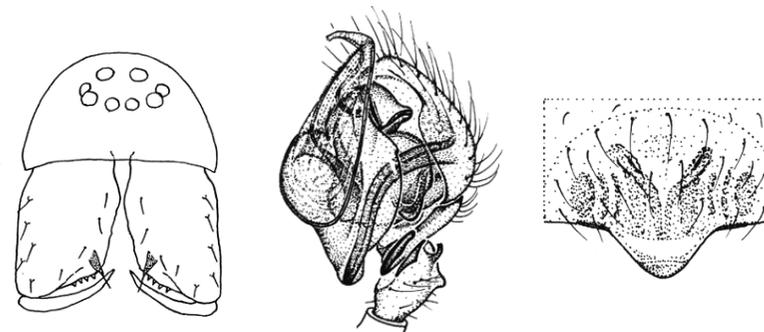
Arachnofauna ČR

Pavouci České republiky

Novým druhem arachnofauny naší republiky je *Caviphantes saxetorum* (Hull, 1916). Po svém popisu na dlouhá desetiletí zapomenutý druh byl ve Velké Británii znovuobjeven v šedesátých letech, poté byl nalezen i na evropském kontinentu. Nálezy pocházejí většinou zpod kamenů na štěrkopískových říčních lavicích. *Caviphantes saxetorum*, 1 ♂, Lobodice, NPR Zástudánčí, lužní les, 10.6.2013, prosev, leg. et det. O. Machač. V České republice tak ke konci roku 2013 evidujeme výskyt 866 druhů pavouků.

Vlastimil Růžička & Ondřej Machač

Caviphantes saxetorum (Hull, 1916) – chelicery (LOCKET *et al.* 1974), pedipalpus a epigyna (ROBERTS 1987)

Méně známé druhy pavouků – *Tibellus macellus* Simon, 1875

Listovník trávový (*Tibellus macellus*) je jedním ze tří našich zástupců rodu *Tibellus*. Délka těla tohoto druhu se pohybuje od 10–12,4 mm u samic a okolo 7 mm u samců. Vzhledem se velmi podobá běžnému listovníku štíhlému (*Tibellus oblongus*) i listovníku bažinnému (*Tibellus maritimus*), ten je však vázaný na mokřadní biotopy. Rozdíly v kresbě nejsou příliš patrné (*T. macellus* má obvykle méně výrazné postraní proužky na zadečku), a proto je potřeba porovnat kopulační orgány (viz např. NENTWIG *et al.* 2013). Vzhledem k podobnosti s ostatními druhy rodu *Tibellus* je možná přehlížen, zvláště pak na jihu Moravy. Listovník *T. macellus* je vázaný na teplé stepní trávníky a lesostepi, ale může obývat i druhotná stanoviště, např. okraje vinic. V ČR je zatím znám pouze z okolí Pouzdřan, kde byl poprvé nalezen F. Millerem v roce 1961 v NPR Pouzdřanská step – Kolby (BUCHAR & RŮŽIČKA 2002) a z okrajů vinic z Mikulova a Popic na jihu Moravy (KOŠULIČ & HULA 2013). Je to evropský druh s těžištěm výskytu v panonské oblasti a východní Evropě, jehož areál rozšíření zasahuje až na Kavkaz. V Červeném seznamu bezobratlých ČR je zařazen jako kriticky ohrožený druh (RŮŽIČKA 2005). Žije mezi vegetací, kde loví drobné členovce. Na rozdíl od druhu *T. oblongus*, se vyskytuje spíše v nižších patrech vegetace nebo mezi stařinou. S dospělci se setkáme od května do září.

BUCHAR J. & RŮŽIČKA V. 2002: *Catalogue of spiders of the Czech Republic*. Peres, Praha, 351 pp.

KOŠULIČ O. & HULA V. 2013: Rare and remarkable spiders (Araneae) from vineyard terraces in Pálava region (South Moravia, Czech Republic). *Acta univ. agric. et silvic. Mendel. Brun.* **61** (3): 663–676.

NENTWIG W., BLICK T., GLOOR D., HÄNGGI A., KROPF C. 2013: Spiders of Europe. www.araneae.unibe.ch. (18.12.2013)

RŮŽIČKA V. 2005: Araneae (pavouci). In FARKAČ J., KRÁL D. & ŠKORPÍK M. (eds), *Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Bezobratlí*. Agentura ochrany přírody a krajiny, Praha, pp. 76–82.

Ondřej Machač

Obr. 1: Samice listovníka trávového (*Tibellus macellus*) (foto O. Machač)

Obr. 2: Biotop listovníka trávového (*Tibellus macellus*), NPR Pouzdřanská step – Kolby (foto O. Machač)

Problematika druhů *Gnaphosa alpica* a *G. modestior*

V seznamu našich pavouků jsme dosud vedli druh rodu *Gnaphosa* s dlouhou tibiální apofýzou pod jménem *Gnaphosa alpica* Simon, 1878. Správné jméno pro tento druh však je *Gnaphosa modestior* Kulczyński, 1897. *Gnaphosa alpica* je druh s poměrně krátkou tibiální apofýzou vyskytující se v západních Alpách. *Gnaphosa modestior* se vyskytuje v jihovýchodní Evropě. V naší fauně se jedná o panonský prvek omezený pouze na jižní Moravu. Vyskytuje se na stepních stanovištích s řídkou vegetací, v omezené míře je schopna osidlovat i stanoviště vzniklá či narušená lidskou činností, jako jsou vinice, pískovny či lomy. V revizi rodu *Gnaphosa* (OVTSHARENKO *et al.* 1992) jsou ilustrace druhů *G. modestior* a *G. alpica* přehozeny. Jednoznačná identita druhu *G. modestior* je však dána zdařilou ilustrací samčího makadla v originálním popisu v díle Araneae Hungariae (CHYZER & KULCZYŃSKI 1897: tabule 7, obrázek 18). Z toho je patrné, že Ovtsharenko nemohl studovat skutečný typový materiál druhu *G. modestior*. Tato chyba je také převzata v internetovém klíči Spiders of Europe.

CHYZER C. & KULCZYŃSKI W. 1897: *Araneae hungariae*. Budapest **2**: 151–366.

OVTSHARENKO V. I., PLATNICK N. I. & SONG D. X. 1992: A review of the North Asian ground spiders of the genus *Gnaphosa* (Araneae, Gnaphosidae). *Bull. Am. Mus. nat. Hist.* **212**: 1–88.

Milan Řezáč

Bionomie pavoukovců

Zajímavý nález

S tzv. pravými parazity se u pavouků nesetkáváme příliš často. Na rozdíl od parazitoidů se strunice (Nematoda: Mermithidae) a larvy dvoukřídlých vyvíjejí endoparaziticky, a proto unikají naší pozornosti.

Odlišná situace je u sklípkanů chovaných v zajetí. Právě zmiňované strunice bývají do chovu občas zavlečeny. Jejich mezihostitelé jsou totiž cvrčci. Z toho důvodu je zdravotní stav sklípkanů pečlivě sledován a při jakémkoliv podezření je odeslán na vyšetření.

V případě sklípkana rodu *Brachypelma* (obr. 1) se však jedná o masivní napadení larvami dvoukřídlého hmyzu, které v konečné fázi vývoje pavouka usmrtily.

Jan Erhart

Obr 1: Larvy u ústního otvoru sklípkana z rodu *Brachypelma* (foto J. Nermuť)

Faunistika

Webová aplikace pro hodnocení ekologických a fenologických údajů u pavouků ČR

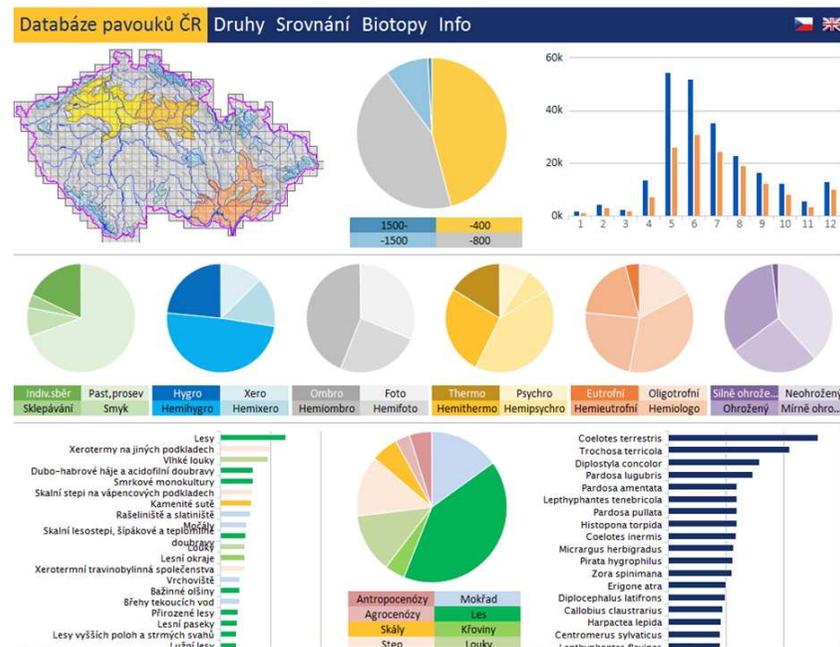
Souhrn: Byla vytvořena webová aplikace, jež graficky zobrazuje ekologické a fenologické údaje získané z databáze pavouků ČR. Ekologické charakteristiky jsou odvozeny z vlastností biotopů, na kterých byly jednotlivé druhy nalezeny. Údaje jsou korigovány frekvencí sběrů na jednotlivých typech biotopů, což poskytuje reálnější informaci o skutečném výskytu. Systém je současně koncipován jako dotazovatelná online databáze, umožňující vyhodnocení výskytu druhů v závislosti na zadaných ekologických faktorech.

Historicky první snahy o upřesnění posuzování ekologických nároků pavouků se v evropské arachnologii objevují v pracích TRETZELA (1952, 1954), jenž vypracoval kvalitativní kategorizaci ekologických charakteristik a současně popsal i výskyt pavouků v průběhu roku. Výsledkem jsou druhové charakteristiky typu „Hygrophil, Fotobiont, resp. Stenochronní,

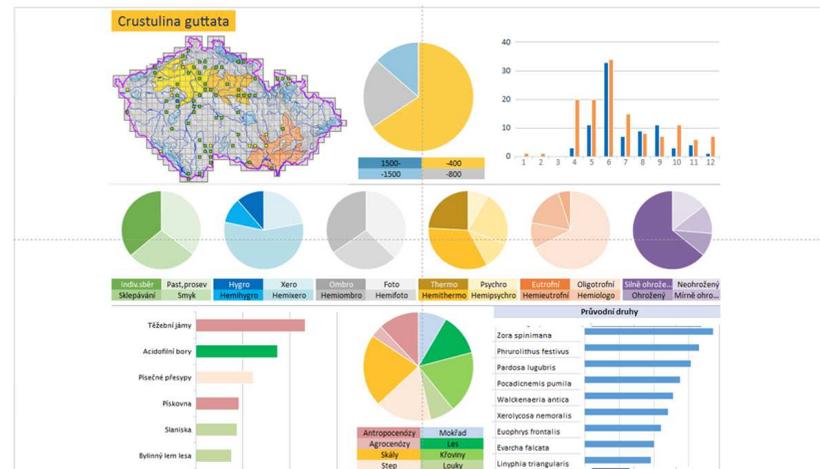
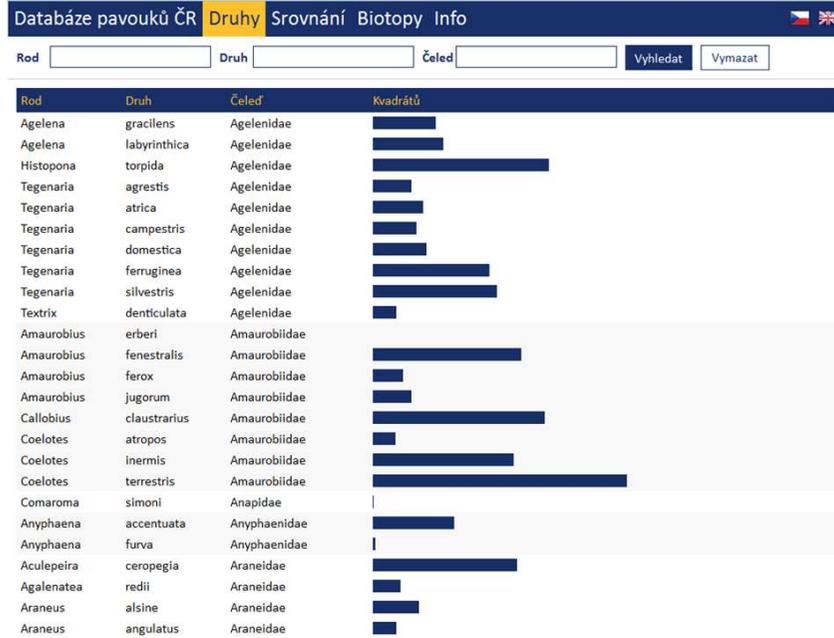
Diplochronní druh“ atd., které pak byly přebírány řadou dalších autorů. MARTIN (1991) pak podle výskytu na jednotlivých biotopech vytvořil kvantitativní škálu, které vyjadřují vztah druhu k vodě, světlu a stratu kupř.: Voda 54200 (= kvantitativní zastoupení v pěti kategoriích stanovišť podle snižující se vlhkosti). HANGGI A NENTWIG (1995) poté předložili údaje o kvantitativním výskytu druhů na 90 sledovaných biotopech, včetně údajů o výšce a stratu. HARVEY *et al.* (2013) konečně využili národní britskou databázi pro vytvoření webové aplikace, která představuje v této oblasti novou etapu. Zobrazení je realizováno jako přímý převod jejího obsahu bez dalších úprav výstupů a možností dotazu.

Posuzované atributy: V rámci databáze pavouků ČR byly pro všechny záznamy vyhodnoceny následující položky: Výška – dělení do čtyř kategorií podle nadmořské výšky. Metoda sběru – dělení do čtyř kategorií, umožňujících představu o vertikálním stratu. Datum sběru, Samec, Samice – údaje pro vytvoření fenogramů. Kód biotopu – přiřazení k převodní tabulce s charakteristikami ekologických faktorů. Pro tento účel byly vyhodnoceny charakteristiky pro faktory Světlo, Voda, Teplota, Podklad a Ohrožení, a to vždy ve čtyřech, resp. pěti kategoriích. Biotopy byly současně rozřazeny do osmi skupin v rámci modifikované klasifikace, publikované v Katalogu biotopů ČR (CHYTRÝ *et al.* 2010).

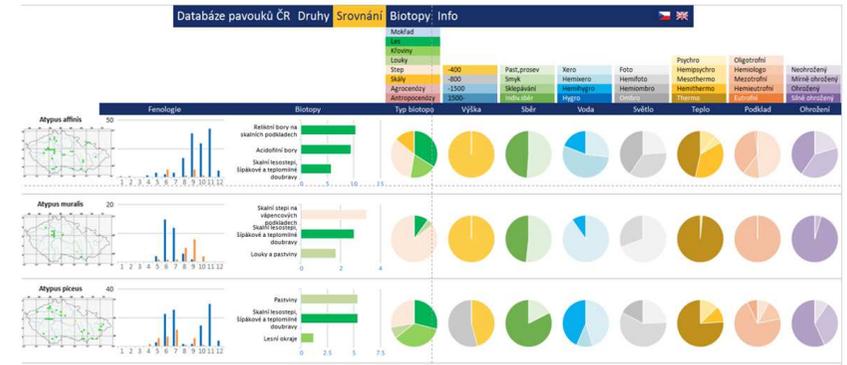
Oddíl DATABÁZE: Obsahuje přehledy – grafické vyjádření souborných informací o celé databázi. Jedná se o absolutní počty sběrů v průběhu roku, v různé nadmořské výšce, podle metody sběru a výskytu na jednotlivých biotopech. Na základě vyhodnocení problémů, spojených s dosavadní klasifikací biotopů, byly jejich typy převedeny do výše uvedené klasifikace.

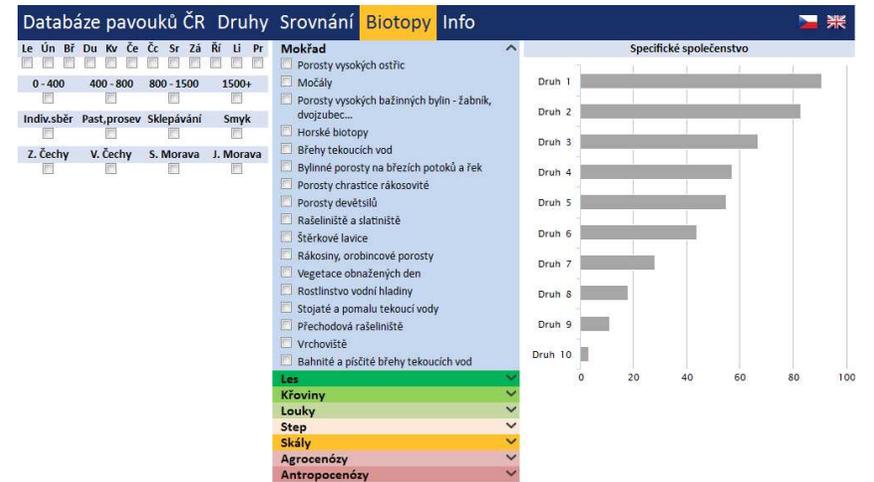
Oddíl DRUHY: Volba konkrétních druhů uspořádaných podle čeledí s grafickým vyjádřením počtu kvadrátů. **Zobrazení:** grafické vyjádření ekologických a fenologických údajů, korigovaných četností sběrů za daných podmínek. Současně jsou zde uváděny i Průvodní druhy, kterými je výskyt zadaného taxonu specificky provázen.

Oddíl SROVNÁNÍ: Zobrazení v úsporném řádkovém formátu umožňuje při současném zadání několika druhů srovnání odlišnosti jejich ekologických nároků.

Oddíl BIOTOPY: Očekávané druhy na daném biotopu: Po zadání údajů o sběru (biotopu, výšce, době, metodě sběru a regionu) systém generuje seznam druhů podle stupně pravděpodobnosti jejich výskytu za definovaných podmínek.

Metody hodnocení: Korekce hodnot v oddílu „Druhy“ vychází z indexu vyjadřujícího poměr četnosti konkrétního hodnoceného faktoru k jeho celkovému zastoupení v databázi. Výsledkem je pak odhad pravděpodobnosti očekávaného výskytu. Tímto přístupem je možno eliminovat uplatnění nerovnoměrné aktivity arachnologů ve smyslu preference sběrů na určitých biotopech. Pro hodnocení průvodních specifických druhů je ověřováno uplatnění Spearmanova korelačního koeficientu a dále pak Jaccardova indexu, který je sice lépe interpretovatelný, ale má poněkud nižší rozlišovací schopnost. V obou případech je základním zadáním otázka vhodné filtrace běžných druhů se širokou ekologickou valencí. Vyhodnocení typického společenstva po zadání ekologických faktorů je pak koncipováno jako určení specifity při kombinaci více podmínek s využitím vícerozměrných metod, zejména shlukové analýzy.

Webová aplikace: Pro webovou aplikaci, která byla vytvořena na Fakultě biomedicínského inženýrství ČVUT, byl zvolen Linuxový server, scriptovací jazyk PHP a databáze MySQL. Pro zobrazení grafů je použita javascriptová knihovna Highcharts. Základem pro zpracování údajů jsou tabulky jednotlivých druhů a dále pak sběrů – celkem přes 114 tisíc záznamů, jejichž část však nebylo možné použít z důvodu chybějících hodnot u důležitých atributů. Současně byla využita validační tabulka biotopů s přiřazenými údaji o jejich vlastnostech. Předem vypočítané hodnoty pro jednotlivé druhy pavouků podle konkrétních sběrů jsou pak zapsány do dalších tabulek, které slouží k výpočtům na straně serveru, čímž se výrazně urychluje zobrazování stránky. Součástí skriptů na straně serveru je také skript provádějící výpočty těchto hodnot, který je možné kdykoli spustit a přepočítat data, např. po vložení nových záznamů.

Diskuze: Efektivita individuálního dotazování v rámci rozsáhlejších databází není příliš vysoká. Podle objektivních odhadů jsou touto cestou získávány informace maximálně v řádu několika desítek procent informací v databázích skutečně obsažených. Současným trendem je vypracování výstupů přímo provozovatelem, kdy jsou využity náročnější postupy metod dolování dat, jež jsou již z hlediska běžného uživatele příliš náročné. Kvantifikace údajů z databáze pavouků uvedenými postupy je spojena s řešením některých problémů z hlediska optimality jejího vytěžování:

1) Hodnoty faktorů pro jednotlivé druhy je vhodné uvádět v podobě přepočtu, reflektujícího intenzitu sběrů na daném biotopu a v dané době, které skutečný výskyt objektivně dokumentují. Příklad: na horách nebo v zimních měsících je obecně sbíráno méně, reálný výskyt je zde ve skutečnosti podstatně vyšší. V řadě případů může být užítí uvedených absolutních čísel vysloveně zavádějící, což je opakovaně naznačováno již v dřívějších pracích (TRETZEL 1952, 1954).

2) Při hodnocení údajů o společném výskytu druhů je pak problémem zejména existence eurýkních druhů s hojným výskytem zkrslujících obraz typického společenstva. Jejich eliminace však nese riziko, že je preference pro dané prostředí u některých z nich nadprůměrná a jejich přítomnost tedy charakteristická. Pro vyhodnocení ekologických nároků druhů a jejich společného výskytu z uvedených hledisek byly publikovány příslušné matematické modely (KASAL *et al.* 1995; KASAL & HANGGI 2000).

3) Odvození ekologických nároků z tabulky vlastností biotopů je v rámci databáze pavouků ČR jedinou možností pro získání uvedené informace, a to ve formátu analogického prací (MARTIN 1991). Jedná se tedy o pravděpodobnostní odvození, rozsah databáze však na druhé straně dává předpoklad získání věrohodných výsledků. Při úvahách o efektivitě metody je konečným kritériem reálnost výsledků při srovnání s výsledky vycházejícími z konkrétních

údajů. Podle předběžných hodnocení je užítí model funkční a výsledky srovnatelné s údaji citovaných autorů.

4) Současný systém bude dále rozvíjen na základě širší diskuze v rámci České arachnologické společnosti. Perspektivou jsou zejména praktické připomínky ke kvalitě výsledků a současně i náměty pro zařazení dalších funkcí.

- HANGGI A., STOCKLI E. & NENTWIG W. 1995: Habitats of Central European Spiders. *Miscelania faunistica Helvetiae* 4: 458 pp.
- HARVEY P. (ed.) 2013: Spider and harvestman recording scheme website. <http://srs.britishtspiders.org.uk/portal.php>
- CHYTRÝ M., KUČERA T., KOČÍ N., GRULICH V. & LUSTYK P. 2010: *Katalog biotopů České republiky*. ÚOPK, 445 pp.
- KASAL P. & HANGGI A. 2000: Prediction of spider species occurrence. *Ecology* 19 (3): 119–124.
- KASAL P., CHVÁTALOVÁ I. & ZBYTEK F. 1995: Method for graphic representation of ecological types of spiders. In RŮŽIČKA V. (ed.), *Proc. 15th Eur. Coll. Arachnol.* Institute of Entomology, České Budějovice, pp. 99–102.
- MARTIN D. 1991: Zur Autoekologie der Spinnen. *Arachnol. Mitt.* 1: 52–26.
- TRETZEL E. 1952: Zur Ökologie der Spinnen (Araneae). Autökologie der Arten im Raum von Erlangen. *Sitzgsber. Physik.-med. Soc. Erlangen* 75: 36–131.
- TRETZEL E. 1954: Reife- und Fortpflanzungszeit bei Spinnen. *Z. Morph. Ökol. Tiere* 42: 634–691.

P. Kasal, V. Kaláb, L. Štěpánek, M. Řezáč

Nález *Dolomedes plantarius* v NPR Velký a Malý Tisý

Dolomedes plantarius (Clerck, 1757) je palearktickým druhem otevřených, velmi vlhkých klimaxových stanovišť Mezofytika, v nadmořských výškách 300–400 m (BUCHAR & RŮŽIČKA 2002). Kromě nálezů z Dokeska je znám z jihočeských rybníků (Potěšil, Nový Vdovec, Velký Tisý) a mokřadů (PR Novořecké močály) (RŮŽIČKA & HOLEC 1998, HOLEC 2000). U nás obývá především porosty vysokých ostřic v mělké litorální zóně rybníků a vegetaci vodních makrofyt s lekninovitými rostlinami (DUFFEY & HOLEC 2003). V červeném seznamu (RŮŽIČKA 2005) je zařazen do kategorie zranitelný (vulnerable).

Materiál: *D. plantarius* (obr. 1): CHKO/BR Třeboňsko, NPR Velký a Malý Tisý (6954), 8.10.2013, 1 ♀, leg. et det. J. Moravec, rev. et coll. S. Macík.

Biotop (obr. 2): porosty mokřadních vrbín s navazující vegetací vysokých ostřic v litorálu rybníka Malý Tisý (28 ha; 428,5 m n. m.), cca 100 m S od betonového stavidla.

Děkuji Mgr. Michalu Holcovi, Ph.D. (UJEP) za poskytnutí literatury a cenných informací. Průzkum byl realizován v rámci projektu Implementace soustavy Natura 2000 v územích v péči AOPK a jejich monitoring.

BUCHAR J. & RŮŽIČKA V. 2002: *Catalogue of Spiders of the Czech Republic*. Peres, Praha, 351 pp.

DUFFEY, E. & HOLEC M. 2003: The Habitats of *Dolomedes plantarius* and *D. fimbriatus* (both Clerck, 1757). *Newsl. Br. arachnol. Soc.* **98**: 15.

HOLEC M. 2000: Spiders (Araneae) of the fishpond eulittoral zone. *Ecology (Bratislava)* **19**, Supplement 4: 51–54.

RŮŽIČKA V. 2005: Araneae (pavouci). In FARKAČ J., KRÁL D. & ŠKORPÍK M. (eds), *Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Bezobratlí*. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha, pp. 76–82.

RŮŽIČKA V. & HOLEC M. 1998: New records of spiders from pond littorals in the Czech Republic. *Arachnol. Mitt.* **16**: 1–7

Josef Moravec

Obr. 1: *Dolomedes plantarius* (foto S. Macík)

Obr. 2: Biotop *D. plantarius* (foto J. Moravec)

Nová lokalita plachetnatky *Piniphantes pinicola* (Simon, 1884) v České republice

První lokalitou této plachetnatky byl Úhošť v Doupovských horách (čtverec 5645), kde byl odchycen jeden samec prosevem navátého listí pod kameny v dubohabrovém suťovém lese (RŮŽIČKA 2012). Další lokalitou je NPR Jezerka u Vysoké pece v Krušných horách (obr. 1) náležející do čtverce 5446. Tady byli získáni pomocí zemních pastí tři samci a jedna samice. Biotop je podobný – suťový les. Nachází se na jižním strmém svahu Jezerky, kde se také nachází suť a malé plochy skalních stepí. Za zmínku stojí, že na ploškách těchto skalních stepí byl zjištěn i sklípkánek *Atypus affinis* Eichwald, 1830, který je zatím znám z Krušných hor pouze u Boče u Perštejna, na levém břehu Ohře, z acidofilní suché doubravy (ŘEZÁČ 2009).

RŮŽIČKA V. 2012: Pavouci České republiky. *Pavouk* **33**: 2–3.

ŘEZÁČ M. 2009: Rozšíření a ochrana pavouků sklípkánek (Araneae: *Atypus* spp.) v České republice. *Příroda* **28**: 3–43.

Antonín Roušar

Obr. 1: Biotop plachetnatky *Piniphantes pinicola* na Jezerce (foto A. Roušar, 17.4.2013)

Obr. 2: Biotop sklípkánka *Atypus affinis* na Jezerce (foto A. Roušar, 17.4.2013)

Nová lokalita sekáče *Trogulus closanicus* Avram, 1971 v České republice

Doposud je znám tento sekáč pouze ze tří lokalit v Českém středohoří. Jednalo se o mírně zastíněné až zastíněné balvanité sutě s převážující jižní expozicí. Ve všech případech šlo o zmechovatělé okraje balvanitých sutí v těsném sousedství porostů tvořených dubem, habrem a lípou, s vtroušenou břizou a jeřábem, a s hojným podrostem lísky (BEZDĚČKA *et al.* 2011). Další oblasti jsou Doupovské hory, čtverec 5645. V podobném biotopu (suťový dubohabrový les na jihozápadním svahu, kameny porostlé mechem, okraje skal, nadm. výška 430 m, obr. 1) jsem v letech 2011–2012 pomocí zemních pastí a prosevem získal na tabulové hoře Úhošť dva samce a jednu samici. Další jedinci (8 ♂♂ a 3 ♀♀) byli získáni z odlišného biotopu – skalní step, lesostep, nadm. výška 520–580 m (obr. 2). Na stejných biotopech se na Úhošti vyskytuje i *Trogulus tricarinatus* (Linnaeus, 1767). Uvedená pohoří jsou naše jediná pohoří sopečného původu.

BEZDĚČKA P., BEZDĚČKOVÁ K., HOLEC M. & ROUŠAR A. 2011: *Trogulus closanicus* – nový sekáč (Arachnida: Opiliones) pro Českou republiku. *Klapalekiana* 47: 1–3.

Antonín Roušar

Obr. 1: Úhošť, suťový dubohabrový les (foto A. Roušar, 24.7.2012)

Obr. 2: Úhošť, jihozápadně orientovaná skalní step (foto A. Roušar, 18.8.2011)

Rozhovor s Jurou Králem k jeho padesátinám

Všichni tě známe jako vynikajícího cytogenetika pavoukoců, ale asi málokdo tuší, že jsi také odborníkem na trilobity. Jak ses k nim dostal?

Pocházím z Fulneku, z Nížkého Jeseníku. Když jsem chodil na ZDŠ, tak jsem často pobýval venku – ne jako dnešní děti, které tráví většinu času u počítače. Vždycky mě zajímala příroda a chtěl jsem dělat biologii, ale nebavilo mě sbírat to, čím se zabývá hodně lidí. Nejprve jsem začal s hmyzem, hlavně s blanokřídlými a dvoukřídlými. Brzy jsem ale našel jiné objekty zájmu. Zaměřil jsem se na zkameněliny, které jsem často nacházel ve spodnokarbonských výchozech v okolí Fulneku, a na pavouky – ty jsem určoval podle právě vydaného Millerova klíče, který jsem dostal k Vánocům. K tomu jsem často navštěvoval muzea a památky a dělal si výpisky, protože moc tištěných materiálů tehdy nebylo. V Ostravském muzeu jsem se seznámil s manžely Řehořovými, kteří mně věnovali svoji publikaci o zkamenělinách z nejrůznějších lokalit severní Moravy. Spoluprací s těmito paleontology jsem si rozšířil pole působnosti a během studia na gymnáziu jsem intenzivně sbíral karbonské zkameněliny v Nížkém Jeseníku, hlavně trilobity. Díky tomu, že jsem jezdil i na semináře pro amatérské astronomy do Valašského Meziříčí, jsem se přes dr. Eliáše, který tam přijel přednášet o geologii Beskyd, seznámil s prof. Chlupáčem, významným paleontologem a odborníkem na devonské a karbonské trilobity, který mně mé nálezy pomáhal určovat. Na ZDŠ a gymnáziu jsem se také seznámil s našimi arachnology. Nejprve jsem si začal dopisovat s prof. Bucharem, později jsem navázal také kontakty s dr. Majkusem a zúčastnil se konference československých arachnologů v Ostravě.

Chtěl jsi tedy vystudovat paleontologii, nebo arachnologii?

Na Palackého Univerzitu v Olomouci jsem se nejprve z politických důvodů nedostal, a tak jsem rok pracoval na statku v Žilině u Nového Jičína. Po roce, také po přímluvě dr. Majkuse, mě již přijali a dva roky jsem studoval obor Systematická biologie a ekologie. Při studiu jsem neustále amatérsky „dělal“ zkameněliny a konzultoval je také s dr. Pekem, který se jimi na olomoucké univerzitě zabýval. Pak jsem přešel na Karlovu Univerzitu do Prahy k doc. Pikálkovi na genetiku, která mě sice bavila, ale nebyl to tenkrát hlubší zájem – bral jsem to jako přestupní stanicí. Chtěl jsem přestoupit na paleontologii, ale tehdejší předseda akademie věd, paleontolog akademik Pokorný, odmítl přestup podepsat. Tak jsem zůstal na genetice, ale dělal jsem si dál zkameněliny. Získal jsem 2. místo v Soutěži vysokoškolské odborné činnosti v sekci geologie a paleontologie (první místo získal Petr Kraft z Karlovy Univerzity) v Košicích. Tam jsem se seznámil s paleontologem doc. Markem, opět zažádal o přestup na paleontologii a opět neúspěšně. Nakonec jsem vypracoval diplomovou práci o mutační genetice drozofily pod vedením prof. Marece z Entomologického ústavu v Českých Budějovicích. V jeho laboratoři jsem se nadchl pro genetiku, plánoval jsem, že u něho nastoupím na doktorát. Protože ale neměli v Budějovicích místo, nabídl mně prof. Buchar, který mě celou dobu z povzdálí sledoval, studovat cytogenetiku pavouků.

Tedy ses dostal od trilobitů k pavoukům, kvůli kterým jsi absolvoval bezpočet cest. Kde jsi byl nejdál?

Nejdál jsem se vypravil do dvou míst. První byl východní Kazachstán, jednalo se o expedici, kterou vedl doc. Pekár. Dostal jsem se i do blízkosti hranic s Čínou, kam jsme skoro viděli

přes kopce. Druhé bylo západní Mexiko, Kalifornský poloostrov, kde Evropu skoro neznali. V Kazachstánu i v Mexiku jsem byl dvakrát v rámci výzkumného projektu.

Máš nějakou oblast, kam by ses chtěl podívat?

Rád bych navštívil ještě jednou Kazachstán, chtěl bych se vydat také do Austrálie a na Nový Zéland. Určitě také do Číny, jižní Afriky, Chile a hlavně do tropů Jižní Ameriky.

Při studiu chromozomů ti prošli rukama zástupci snad všech řádů pavoukovců. Existuje nějaká skupina, jejíž zástupce jsi nikdy neviděl živého?

Zatím jsem nepracoval s některými skupinami roztočů. Ale jinak jsem viděl všechny – díky doc. Kováčovi z košické univerzity i štírenky, které pak poskytl i prof. Smržovi z naší univerzity pro studium jejich potravní biologie.

A na jakém tématu pracuješ právě teď?

Teď se zabývám jeskynnými pavouky, například rodem *Minotauria*, což je slepá šestiočka z podčeledi Harpacteinae, kterou jsem sbíral ve dvou jeskyních na západní Krétě. Každá z těchto jeskyní má své vlastní jedinečné endemity – agelenidy, leptonetidy a dysderidy, což jsou úžasná pavouci s neobvyklou stavbou chromozomů.

Děkuji za rozhovor, přeji všechno nejlepší k významnému jubileu a mnoho úspěchů s jeskynnými tvorečky!

Petr Dolejš

Jura Král na konferenci v řecké Alexandroupoli (foto P. Dolejš)

Vlastíkovi Růžičkovi k jeho šedesátinám

RNDr. Vlastimil Růžička, CSc., se narodil dne 4.7.1953 v rodině hodináře v Děčíně. Na pozitivní vliv otceva zaměstnání nejednou upozorňoval. A každý, komu Vlastík alespoň jednou vypracoval posudek na jakoukoliv písemnost, dobře ví, proč si jako recenzent na příslušné profesionální přesnosti svého rodiče tolik zakládá. S jeho nevšední pečlivostí jsem se mohl seznámit již v období jeho prvotního zájmu o arachnologii, když se u mě na počátku sedmdesátých let přihlásil o téma diplomové práce z tohoto oboru. Potěšilo mě, že sáhl po tématu taxonomického charakteru: Revize diagnostických znaků československých samic rodu *Oedothorax*. To samo o sobě nebývalo u mých diplomantů obvyklé. I první jeho kroky na profesionálním poli arachnologie navazovaly na mou oblíbenou problematiku – bioindikační využití pavouků. K tomu měl velice příznivé podmínky v Ústavu krajinné ekologie ČSAV v Říčanech, kam po promoci nastoupil. Ústav vedla žákyně legendárního Prof. Julia Komárka, doktorka Eliška Nováková.

Hned v úvodu ovšem musím na Vlastíka prozradit jeho společensky vyzrálý vztah k realizaci Sokolského hnutí pro zdravý vývoj mladé generace. Nelituje času věnovaného této problematice a rád vypráví o četných úspěších, které jeho úsilí korunuje.

Přes objektivní procesy, jako byl vznik Jihočeského biologického výzkumného centra v Českých Budějovicích, kam se V. Růžička posléze přestěhoval, nedošlo k jeho zásadnímu odloučení od bývalého školitele. Spíše naopak. Jejich spolupráce vyvrcholila v rámci dlouhodobých příprav Katalogu (BUCHAR & RŮŽIČKA 2002). Zejména šlo o srozumitelný koncept databáze, do které mohl každý člen Arachnologické sekce zahrnout své výsledky. Tento koncept vypracoval právě Vlastík, velice obětavě rovněž převzal zodpovědnost za vzhled celé knihy.

Nutno zde ovšem připomenout i řadu projektů, které obhospodařoval sám. To byla především realizace 15. Evropského arachnologického kolokvia na půdě Entomologického ústavu AV ČR v Českých Budějovicích (1994), kde byl rovněž editorem sborníku přednesených referátů (RŮŽIČKA 1995). V roce 1995 založil časopis Pavouk, který redigoval až do roku 2010, kdy vyšlo pod jeho vedením 30. číslo. Osobně si velice vážím monotematického čísla 27, které věnoval podpoře databáze, tj. s návodem, jak by mělo členstvo naší arachnologické společnosti pokračovat v ukládání nových dat pro potřeby budoucího katalogu.

Iniciativně vypracoval pro potěchu i poučení členské základny celou řadu přehledů, jako např. Prvonaálezy v arachnofauně České republiky. Na objevení 830 druhů uvedených v Katalogu se podílelo 77 osob, převážně arachnologů a entomologů. Nejvíce jich objevil prof. F. Miller (213). 42% jich však bylo objeveno již v XIX. století (F. Prach jich objevil 145, A. Nosek a A. Palliardí po 89). Ve XX. století jich připadlo ještě 57 na Millerova žáka J. Buchara, zatímco na drtivou většinu dalších sběratelů připadl jen jeden druh, na Vlastíka stále ještě 14.

Pro Jihočeskou univerzitu V. Růžička zajišťoval výuku arachnologie a vedl i diplomové práce. Opublikoval hodně přes sto článků, z nichž mnohé obsahují pozoruhodné úvahy opírající se o pečlivě vedené výzkumy. Přední místo zde určitě zaujímá pronikání pavouků do podzemních prostor. Dále optimální způsoby sběru pavouků v různých biotopech, včetně hlubin kamenných moří, nebo naopak instalace pastí na rozsáhlých skalních stěnách nebo na kmenech stromů atp.

Pokud jde o zoogeografickou problematiku, tak významně přispěl k představám o šíření pavouka *Ostearius melanopygius*, původem z jižní polokoule, ze západní Evropy na východ. Četné údaje publikuje zejména o výskytu našich boreomontánních druhů.

Vyvrcholením jeho taxonomické činnosti je neobyčejně pečlivý přístup k potřebné revizi velice problematického rodu *Porrhomma*. A k tomu Vlastíkovi přeji, jistě i jménem veškerého členstva ČASu, hodně sil a zdraví. Další cíle si jistě neopomene stanovit sám.

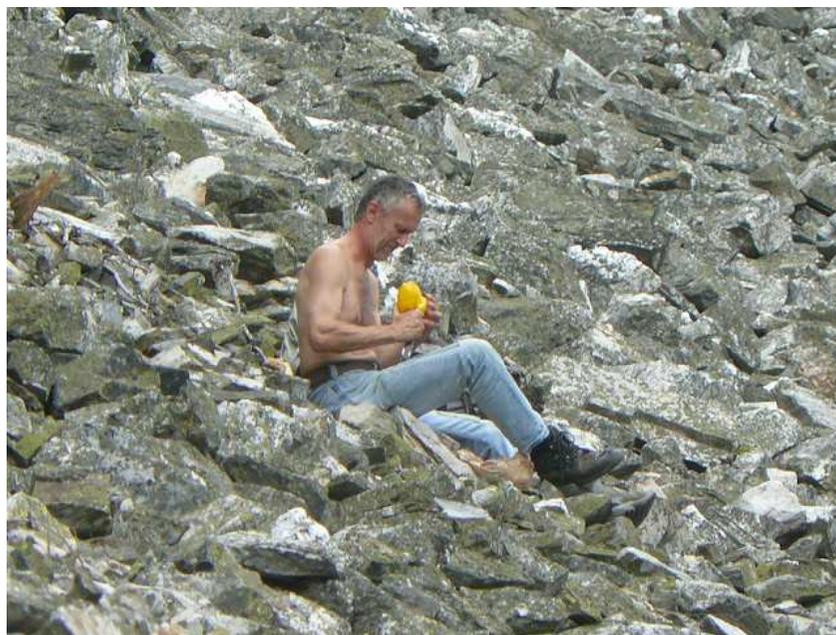
BUCHAR J. & RŮŽIČKA V. 2002: *Catalogue of spiders of the Czech Republic*. Peres, Praha, 351 pp.

RŮŽIČKA V. (ed.) 1995: *Proceedings of the 15th European Colloquium of Arachnology*. Institute of Entomology, České Budějovice, 238 pp.

Jan Buchar

čestný předseda České arachnologické společnosti

Vlastík Růžička ve svém živlu (foto O. Machač)

RNDr. Zdeněk Majkus CSc. – jubilující haldový expert

Zdeňku Majkusovi je sedmdesát. Kulaté narozeniny oslavil tento významný český arachnolog v obdivuhodně svěžesti a vitalitě 1. června letošního roku. Narodil se v Ostravě a ve svém rodném městě působí dodnes jako vysokoškolský pedagog ve funkci odborného asistenta na katedře biologie na Přírodovědecké fakultě Ostravské univerzity (katedra biologie a ekologie). Zájem o přírodu již od mládí ho přivedl až ke studiu na Přírodovědecké fakultě Univerzity Palackého v Olomouci, kde v letech 1960 až 1965 vystudoval obor učitelství biologie a chemie pro školy II. cyklu. V období let 1965–1973 vyučoval jako středoškolský profesor na SVVŠ (později gymnáziu) v Ostravě-Vítkovicích. V letech 1967 až 1970 absolvoval na Přírodovědecké fakultě Univerzity Palackého v Olomouci postgraduální studium biologie a chemie. Zde také v roce 1981 vykonal státní rigorózní zkoušku a získal titul RNDr. Počátkem roku 1989 obhájil na Přírodovědecké fakultě Univerzity Komenského v Bratislavě kandidátskou dizertační práci na téma *Ekologická faunistika arachnocenóz vybraných ostravských hald*.

Zdeňkova pedagogická činnost je dlouhodobá a pestrá. Na střední škole vyučoval biologii a chemii, po přechodu na Pedagogickou fakultu řadu let přednášel a vedl semináře z didaktiky biologie. V rámci své vysokoškolské pedagogické činnosti vedl kolem 50 bakalářských a diplomových prací. Často je oponentem doktorských prací na různých univerzitách (UP Olomouc, VŠB-Technické univerzitě v Ostravě), v letech 1997–1999 byl členem oborové rady doktorandského studia Ústavu zoologie SAV v Bratislavě, je členem oborové rady doktorandského studia Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého.

Zdeněk nezapomíná ani na činnost výzkumnou. Jejím výsledkem jsou desítky publikací, vesměs faunistického zaměření, jichž je autorem nebo spoluautorem. Zůstává věrný moravskému a slezskému regionu, ve svých publikacích se zabývá zejména faunou pavouků krasových oblastí Moravy (Hranického, Jesenického či Moravského krasu). Spolu s J. Svatoněm zpracoval v rozsáhlé práci společenstva pavouků Pálavy. Dalšími jeho zájmovými oblastmi jsou Poodří, Osoblažsko, Hostýnské vrchy, Vsetínsko a v neposlední řadě rozmanité lokality severní Moravy a Slezska (Loucké rybníky, Rašeliníště na Skřítku, Mosty u Jablunkova, Skalická Morávka, Kamenná...). Nicméně mezi pavoučkáři je znám především svým jedinečným výzkumem ostravských hald, díky kterému získal onen hrdý titul **haldový expert**. Jeho studie ukázaly tento umělý krajinný prvek jako unikátní biotop, na kterém se odehrávají podivuhodné a nečekané sukcesní projevy.

Neocenitelné zkušenosti přinesly Z. Majkusovi zahraniční stáže a pobyty: v roce 1983 pobýval po dobu tří měsíců v Itálii v Istituto di Zoologia L'Aquila (u dnes už legendárního dr. P. M. Brignoliho), v září 1988 navštívil Kambodžu a Vietnam. Spolupracoval s polskými arachnology (Uniwersytet Wrocław, Instytut Ekologie PAN Dziekanów Leśny) a již přes 20 let aktivně spolupracuje s kolegy z kateder Fyzjologie i Ekotoksikologie Zwierząt a Histologie a Embryologie Wydziału Biologii i Ochrony Środowiska (Uniwersytet Śląski, Katowice).

Zdeněk Majkus je členem řady vědeckých společností, redakčních rad a komisí: České zoologické společnosti, České společnosti entomologické, společnosti Arachnologische Gesellschaft (Německo) a C.I.D.A. (Centre International de Documentation Arachnologique) v Paříži. Pracoval jako člen oborové komise FRVŠ a byl řadu let redaktorem sborníku Přírodovědecké fakulty Ostravské univerzity (Acta Facultatis Rerum Naturalium Universitatis Ostraviensis). Je rovněž aktivním členem České a Slovenské arachnologické společnosti.

Milý Zdeňku, za sebe i za členy oboj jmenovaných společností Ti přejeme pevné zdraví, pohodu a do dalších let mnoho úspěchů v činnosti pedagogické i ve výzkumu na haldách i mimo ně. A věř, že se budeme vždycky těšit na setkání s Tebou. Protože kde je Zdeněk Majkus, je dobře a veselo.

Antonín Kůrka

Předávání dortu jednomu na arachnologickém semináři p. dr. Zdeňku Majkusovi (foto J. Niedobová)

K 80. narozeninám nestora slovenskej arachnologie, Mgr. Jaroslava Svatoňa

Spomínam si na to, ako by to bolo včera, keď som jedného jarného dňa pred 27 rokmi zaklopal na dvere bytu Svatoňovcov v Martine. Otvorila mi veľmi prívetivá pani, Eva Svatoňová, a v zápätí som sa po prvý krát stretol s nestorom slovenských arachnologov, Mgr. Jaroslavom Svatoňom. Vtedy som o arachnológii nič nevedel. K Svatoňovcom som prišiel, pretože som chcel, aby ma Mgr. Svatoň viedol v práci SOČ. Nebol som sám, spolu so mnou v tej istej dobe začal pod jeho vedením na práci SOČ pracovať i Roman Prídavka.

Jaro Svatoň ma prijal s veľkým nadšením ako vlastného syna. S neuveriteľným zanietením pre arachnológiu mi ukázal ich malý byt preplnený masovkami s pavúkmi. Okamžite mi začal vysvetľovať čo je pavúk, čo kosce (sekáč), šťúrik atp. Od toho dňa som začal Svatoňovcov navštevovať pravidelne. Strávil som u nich mnohé soboty, kedy ma Jaro Svatoň učil určovať pavúky a doslova ma zasypával informáciami zo sveta arachnologie. Neskôr ma zoznámil i s ostatnými arachnológmi. Vďaka jeho neuveriteľnému zapáleniu som zistil, že svet pavúkov je očarujúci.

Veľkou oporou doma i v teréne mu je jeho manželka, ktorá si musela miesto v byte brániť pred neustále sa rozrastajúcou zbierkou pavúkov. Obdivujem ju za to, s akou oddanosťou Jarovi vždy pomáhala (a stále pomáha). Bez jej každodennej starostlivosti a pragmatického prístupu k životu by sa Jaro Svatoň nemohol tak intenzívne venovať arachnológii. Ved' to bola práve Eva, ktorá sa vždy ochotne postarala i o nás hostí. Po nástupe na dôchodok ho sprevádzala do terénu, kde mu pomáhala i so zberom pavúkov.

V teréne som Jara tiež obdivoval. Hoci podstatne starší, bol nesmierne vitálny. Do terénu chodieval veľmi rád. Napríklad ešte pred pár rokmi zbieral pavúky vo Vysokých Tatrách. V teréne možno viac než doma hýril vtipom. Spomínam si na zážitok zo začiatku deväťdesiatych rokov, keď som s ním bol v Bielych Karpatoch. Okoloídúca stará pani ho videla, ako sa hrabe v tráve. Spýtala sa ho, čo tam robí. Odpovedal jej, že hľadá pavúky. "A to Vám je na čo?" A Jaro pohotovo a vážne odpovedal. "Ja sa tým živím". Starká vyvalila oči a rýchlo radšej odišla.

Jaroslav Svatoň sa narodil 10.5.1933 v Třešti na Vysočine. Ich rodina sa však onedlho presťahovala na Slovensko. V roku 1963 ukončil štúdium na Vyššej pedagogickej škole v Banskej Bystrici s aprobáciou biológie a chémie. Potom učil na základných a neskôr na stredných školách v okolí Martina. V šesdesiatych rokoch minulého storočia začal pracovať vo vlastiviednom múzeu v Banskej Bystrici, kam denne dochádzal z Martina. V zápätí založil Turčianske múzeum Andreja Kmeťa v Martine a stal sa jeho riaditeľom. V tomto múzeu pôsobil až do roku 1988, kedy odišiel do invalidného dôchodku. To však neznamená, že prestal vedecky pracovať. Práve naopak. V skromných priestoroch ich bytu v Martine si zriadil pracovňu, aby vo výskume pavúkovcov pokračoval ešte intenzívnejšie než doposiaľ.

Zo začiatku jeho vedeckej kariéry múzejného zoológa sa orientoval na stavovce (obratlovce). Publikoval hlavne práce o rybách, obojživelníkoch, plazoch a vtákoch oblasti Turčianskej kotliny. Zaujímal sa veľmi o ochranu prírody okolia Martina a významne sa podieľal na návrhu vyhlásení niekoľkých maloplošných chránených území na strednom Slovensku. Napríklad na vyhlásení prvej hlavátkovej rezervácie na Slovensku.

Pavúkom sa začal venovať v sedemdesiatych rokoch uplynulého storočia, po tom, čo sa zoznámil s prof. F. Millerom. V roku 1974 sa významným spôsobom podieľal na založení prvého „spolku“ arachnologov – Arachnologickej sekcie pri Slovenskej entomologickej spoločnosti so sídlom v Martine. Zároveň bol aj jej prvým predsedom. Od tej doby sa jeho vedecký záujem postupne preorientovával na pavúkovce. Vypublikoval sice početné faunistické práce z oblastí stredného i severného Slovenska, ale po odchode do dôchodku sa venoval už len pavúkovcom. V deväťdesiatych rokoch sa aspoň symbolicky vracia do rodnéj vlasti skúmať arachnofaunu Čiech, konkrétne južnej Moravy a Vysočiny.

Jaro Svatoň sa významne pričínal k vzniku súčasnej veľkej rodiny arachnologov na Slovensku a v Čechách. Jeho pedagogické vzdelanie a skúsenosť boli základom pre výchovu niekoľkých generácií arachnologov pôsobiacich hlavne na Slovensku (zoraďený chronologicky): P. Gajdoš, V. Thomka, B. Astaloš, S. Pekár, R. Prídavka, V. Křížová, M. Jarab, R. Kovalčík, L. Černečká a P. Žila. Za 40 rokov aktívneho skúmania živočíchov publikoval viac než 100 recenzovaných publikácií. Kompletný zoznam jeho zoologických prác je možné nájsť v MATOUŠKOVÍ (2013). Jeho arachnologické práce sú uvedené na webovských stránkach ČASu.

Je členom niekoľkých európskych arachnologických spoločností, konkrétne, Slovenskej, Českej, Švajčiarskej, Nemeckej a konečne i svetovej (ISA). V roku 1999 bol čestným predsedom 18. Európskeho arachnologického kolokvia vo Vysokých Tatrách.

Sám popísal dva nové druhy pavúkov, konkrétne *Anguliphantes tripartitus* Miller & Svatoň 1978 a *Xysticus slovacus* Svatoň, Pekár & Prídavka 2000. Jeho meno nesú dva druhy pavúkovcov, konkrétne *Trichouropoda svatoni* Mašán, 2001 (Acari) a *Clubiona yaroslavi* Mikhailov, 2003.

Milí Jaro, ďakujem Ti v mene českých arachnológov za Tvoj prikladný prístup a výchovu nových arachnológov. Tvoja stopa na poli arachnológie je nezmazateľná.

MAŠÁN P. 2001: Roztoče kohorty Uropodina (Acarina, Mesostigmata) Slovenska. *Annot. zool. bot.* **223**: 1–320.

MATOUŠEK B. 2013: Jaroslav Svatoň osemdesiatročný. *Bulletin Slovenskej zoologickej spoločnosti* **3**: 15–20. Dostupné na: http://www.szs.sav.sk/bulletin_szs/Bulletin_SZS_2013_3.pdf

MIKHAILOV K. G. 2003: The spider genus *Clubiona* Latreille, 1804 (Aranei: Clubionidae) in the fauna of the former USSR: 2003 update. *Arthropoda Selecta* **11**: 283–317.

MILLER F. & SVATOŇ J. 1978: Einige seltene und bisher unbekannte Spinnenarten aus der Slowakei. *Annot. zool. bot.* **126**: 1–20

SVATOŇ J., PEKÁR S. & PRÍDAVKA R. 2000: *Xysticus slovacus* sp. n., a new thomisid spider from Slovakia (Araneae: Thomisidae). *Acta Univ. Carolinae – Biologica* **44**: 157–162.

Stano Pekár
predseda České arachnologické společnosti

Jaroslav Svatoň v terénu (foto Stano Pekár)

112. seminář České arachnologické společnosti

V sobotu 14.12.2013 se v Brně uskutečnil 112. seminář ČAS ku příležitosti oslavy několika narozenin. Oslavenci byli Jiří Král (50), Vlastík Růžička (60), Zdeněk Majkus (70) a Jaroslav Svatoň (80). Seminář se trochu netradičně neodehrál na pracovišti někoho z nás, ale v penzionu Na Kytnerce. Celkem se tohoto semináře účastnilo 34 členů i nečlenů (obr. 1) ČAS.

Program semináře:

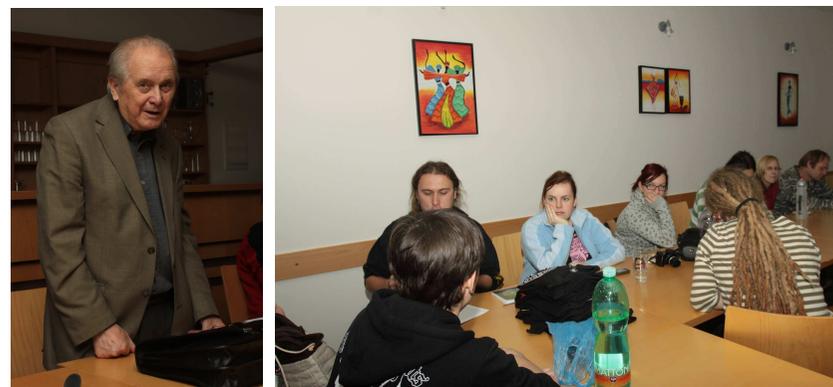
- 1) Zahájení semináře (V. Hula)
- 2) Aktivity ČAS (S. Pekár)
- 3) Ukázka pavoučích videoklipů z poslední doby (L. Pich)
- 4) Krátký film o mravčících (Pekár)
- 5) Kanibalismus u štírů (M. Jankásek)
- 6) Lovecká strategie jako měkký funkční znak euryfágních pavouků (R. Michalko)
- 7) Arachnofobie a příčiny strachu z pavouků (R. Říha)

Oběd a předání dortů a darů

- 8) Pasti k lovu bezobratlých v podzemí (V. Růžička & J. Dolanský)
- 9) Srovnávací sbírka pavouků (J. Dolanský)
- 10) Pavouci na kmenech stromů v NP Podyjí (O. Machač)
- 11) *Araneus marmoreus* a jeho americký dvojník (Araneae, Araneidae) (A. Šestáková, G. Gergin & Y. Marusik)
- 13) Novinky v Arachnologische Mitteilungen (P. Dolejš)
- 14) 19. mezinárodní arachnologický kongres na Tchaj-wanu (P. Dolejš)
- 15) Databáze ČAS (O. Zimmermann)
- 16) Databáze pavouků ČR – internetová aplikace pro hodnocení ekologických údajů (P. Kasal, V. Kaláb, L. Štěpánek, M. Řezáč, A. Kůrka, P. Dolejš)

Vladimír Hula

Obr. 1: Semináře se zúčastnil čestný předseda ČAS, p. prof. Jan Buchar, a také delegace ze SARAS (foto V. Hula)

Noví členové ČAS

V roce 2013 se členská základna ČAS rozrostla o deset nových členů. Prosíme všechny stávající členy, aby si jejich e-mailové adresy přidali do svých adresářů a aby pro hromadnou korespondenci již nepoužívali „seznam pro e-mail“ na webových stránkách ČAS z důvodu jeho neaktuálnosti a neúplnosti.

Eudmila Černecká	ARA	cernecka@savzv.sk
Luis Fernando García Hernández	ARA	luisf.garciah@gmail.com
Mojmír Hanko	ARA	moj.hanko@seznam.cz
Matyáš Hírman	OPI	m.hirman5@gmail.com
Marek Jankásek	SCO	marek.jankasek@seznam.cz
Karolína Laštůvková	ARA	karolina.lastuvkova@seznam.cz
Michaela Puchmertlová	OPI	puchmertlova.michaela@gmail.com
Eva Siegelová	ARA	evasiegelova@seznam.cz
Zdeněk Sova	ARA	sova.zdenek@gmail.com
Anna Šestáková	ARA	asestakova@gmail.com

Petr Dolejš & Lenka Kubcová

Kolegové, kteří letos ukončili studium

Roman Říha – bakalářské (školitel: P. Dolejš, oponent: K. Vlček)

Daniela Hrabalová – magisterské (školitel: P. Saska, oponent: J. Dolanský)

Petr Dolejš – doktorské (školitelé: J. Smrž a J. Buchar, oponenti: J. Žďárek a J. Hajer)

Robert Tropek – doktorské (školitel: M. Konvička, oponenti: M. Horsák a J. Frouz)

Blahopřejeme!

Bibliografie

Česká bibliografie

Pavouci

- BOŽANIC B., HRADÍLEK Z., MACHAČ O., PIŽL V., ŠTÁHLAVSKÝ F., TUFOVÁ J., VÉLE A. & TUF I. H. 2013: Factors affecting invertebrate assemblages in bryophytes of the Litovelské Luhy National Nature Reserve, Czech Republic. *Acta zool. bulg.* **65** (2): 197–206.
- BUCHAR J. 2013a: Slíďáci a česká arachnologie I (Wolf spiders and Czech arachnology I). *Živa* **61** (4): 184–188 (in Czech, English summary).
- BUCHAR J. 2013b: Slíďáci a česká arachnologie II (Wolf spiders and Czech arachnology II). *Živa* **61** (5): 240–243 (in Czech, English summary).
- CÁRDENAS M. & PEKÁR S. 2013: Untangling the oviposition preference and offspring performance in the myrmecophilous *Euryopsis episinoides* spiders (Araneae: Theridiidae). In TSO I-M. (ed.), *Abstract Book, 19th International Congress of Arachnology, Kenting National Park, Taiwan, June 23–28, 2013*. Tunghai University, Taichung City, Taiwan, p. 39.
- CIKÁNOVÁ I. 2013: *Arachnofauna Kozčinského rybníka u Pačejova, Klatovsko [Arachnofauna of the Kozčinský rybník Pond by Pačejov, Klatovy District]*. BSc. thesis, University of West Bohemia, Plzeň, 69 + V pp. (in Czech, English summary).
- DOLEJŠ P. 2013: *Studium dynamiky snovacího aparátu vybraných zástupců slíďáků (Araneae: Lycosidae) v průběhu jejich životního cyklu. Study on dynamics of spinning apparatus of some wolf spiders (Araneae: Lycosidae) during their life cycle*. Ph.D. thesis, Charles University in Prague, 42 pp. (in Czech, English abstract).
- FÍŠÁKOVÁ A. 2013: *Arachnofauna kmenů a korun dřevin v okolí liniových staveb [Arachnofauna of trunks and canopies in a surrounding of line buildings]*. MSc. thesis, Mendel University, Brno, 58 pp. (in Czech).
- FORMAN M., NGUYEN P., HULA V. & KRÁL J. 2013: Sex chromosome pairing and extensive NOR polymorphism in *Wadicosa fidelis* (Araneae: Lycosidae). *Cytogenet. Genome. Res.* **141**: 43–49. DOI: 10.1159/000351041.
- HAVLOVÁ L. 2013: *Synantropní pavouci vesnic a měst České republiky. [Synanthropic spiders of villages and towns in the Czech Republic]*. MSc. thesis, Mendel University, Brno, 52 pp. (in Czech)
- HRADSKÁ I. & TĚTÁL I. 2013: Invertebrates of heathlands in western part of the Czech Republic. In BUTTENSCHØN R., SCHMIDT I. K. & RANSJIN J. (eds), *13th European Heathland Workshop 23rd to 28th of June 2013. Abstracts and excursion guide*. Department of Geosciences and Natural Resource Management, University of Copenhagen, Denmark, pp. 83–84.
- JAHOĐOVÁ A. 2013: *Arachnofauna kmenů a korun dřevin v extenzivních sadech Vizovic. [Arachnofauna of tree trunks and canopies in extensive orchards in Vizovice]*. MSc. thesis, Mendel University, Brno, 66 pp. (in Czech).
- JUST P., DOLEJŠ P. & BUCHAR J. 2013: Jak nám dupou pavouci? Ekologie a epigamní chování slíďáků rodu *Alopecosa* [How do spiders drum? Ecology and courtship behaviour of the wolf spider genus *Alopecosa*]. In HARABIŠ F. & SOLSKÝ M. (eds), *Kostelecké inspirování 2013, Sborník abstraktů 5. ročníku konference 21.–22. listopadu 2013, FŽP ČZU, Praha*, p. 69.
- KOŠULIČ O., KORBA J. & DOLANSKÝ J. 2013: Zápřednice jedovatá – opravdu nejedovatější pavouk České republiky? (The yellow sack spider – the most poisonous spider in the Czech Republic?). *Živa* **61** (4): 188–191 (in Czech, English summary).

- KOŠULIČ O., MICHALCO R. & HULA V. 2013: Do vineyard terraces act as refuge for xerothermic spiders in high-pressure agriculture landscape? In TSO I-M. (ed.), *Abstract Book, 19th International Congress of Arachnology, Kenting National Park, Taiwan, June 23–28, 2013*. Tunghai University, Taichung City, Taiwan, pp. 218–219.
- KRALJ-FIŠER S., SANGUINO MOSTAJO G. A., PREIK O., PEKÁR S., SCHNEIDER J. M. 2013: Assortative mating by aggressiveness type in orb weaving spiders. *Behav. Ecol.* **24** (4): 824–831. DOI: 10.1093/beheco/art030.
- KREJČÍ T. 2013: Morfologie samičích pohlavních orgánů stepníka *Eresus kollari* (Araneae: Eresidae) [Morphology of male genital organs of the velvet spider *Eresus kollari* (Araneae: Eresidae)]. In HARABIŠ F. & SOLSKÝ M. (eds), *Kostelecké inspirování 2013, Sborník abstraktů 5. ročníku konference 21.–22. listopadu 2013, FŽP ČZU, Praha*, p. 33.
- LEVI H. W. & PATRICK L. B. 2013: Two new North American *Theridion* species (Araneae: Theridiidae). *J. Arachnol.* **41** (3): 409–411. DOI: 10.1636/K12-47.1.
- LÍZNAROVÁ E. & PEKÁR S. 2013: Physiological efficiency and the trade-offs in adaptations of the ant-eating *Euryopsis episinoides* (Theridiidae). In TSO I-M. (ed.), *Abstract Book, 19th International Congress of Arachnology, Kenting National Park, Taiwan, June 23–28, 2013*. Tunghai University, Taichung City, Taiwan, p. 95.
- LÍZNAROVÁ E., SENTENSKÁ L., PEKÁR S. & ŠTÁHLAVSKÝ F. 2013: Stridulation in araneophagic spiders prevents cannibalism. In TSO I-M. (ed.), *Abstract Book, 19th International Congress of Arachnology, Kenting National Park, Taiwan, June 23–28, 2013*. Tunghai University, Taichung City, Taiwan, p. 208.
- MACHAČ O. 2013: Pavouci (Araneae) [Spiders (Araneae)]. In TOMÁŠ P. (ed.), *Příroda Pobečví [Nature of Bečva Region]*. ČSOP Lipník n. Bečvou, pp. 106–109.
- MICHALCO R. 2012: Koexistence a rozdělení niky u pavouků rodu *Philodromus* (Coexistence and niche partitioning in spiders of the genus *Philodromus*). MSc. thesis, Masaryk University, Brno, 70 pp. (in Czech, English abstract).
- MICHALCO R. & PEKÁR S. 2013: Different degree of individual specialisation in three *Philodromus* species (Araneae: Philodromidae) is caused by influence of different selection pressures. In TSO I-M. (ed.), *Abstract Book, 19th International Congress of Arachnology, Kenting National Park, Taiwan, June 23–28, 2013*. Tunghai University, Taichung City, Taiwan, p. 107.
- MICHÁLKOVÁ M. 2013: *Bezobratlí přezimující v ulitách suchozemských měkkýšů v okolí Štramberka*. [Invertebrates overwintering in terrestrial mollusc shells in the surrounding of Štramberk]. MSc. thesis, Mendel University, Brno, 63 pp. (in Czech)
- MOYA-LARAÑO J., FOELLMER M. W., PEKÁR S., ARNEO M. A., BILDE T. & LUBIN Y. 2013: Evolutionary ecology: linking traits, selective pressures and ecological factors. In PENNEY D. (ed), *Spider Research in the 21st Century – trends and perspectives*. Siri Scientific Press, Manchester, pp. 112–153.
- NEUMANNOVÁ V. 2013: *Sezónní dynamika pavouků (Araneida) Těchonických drah* [Seasonal dynamics of spiders (Araneae) of Těchonická draha]. MSc. thesis, University of West Bohemia, Plzeň, 88 + V pp. (in Czech, English summary).
- NOVOTNÝ B. 2013: *Rozšíření cedivečky zední (Dictyna civica) na jižní Moravě – limity jejího výskytu*. [Distribution of *Dictyna civica* in south Moravia – limits of its occurrence]. BSc. thesis, Mendel University, Brno, 41 pp. (in Czech).
- OPATOVA V., BOND J. E. & ARNEO M. A. 2013: Ancient origins of the Mediterranean trap-door spiders of the family Ctenizidae (Araneae, Mygalomorphae). *Mol. Phylogenet. Evol.* **69**: 1135–1145. DOI: 10.1016/j.ympev.2013.08.002.
- PATRICK L. B. & HANSEN A. 2013a: Comparing ramp and pitfall traps for capturing wandering spiders. In TSO I-M. (ed.), *Abstract Book, 19th International Congress of*

- Arachnology, Kenting National Park, Taiwan, June 23–28, 2013*. Tunghai University, Taichung City, Taiwan, p. 116.
- PATRICK L. B. & HANSEN A. 2013b: Comparing ramp and pitfall traps for capturing wandering spiders. *J. Arachnol.* **41** (3): 404–406. DOI: 10.1636/Hi12-52.1.
- PROCHÁZKA D. 2013: *Porovnání synantropních druhů pavouků veřejně přístupných budov ve venkovské krajině*. [Comparison of synanthropic spiders of public buildings at the countryside]. BSc. thesis, Mendel University, Brno, 65 pp. (in Czech).
- PROTOPAPASOVÁ A. 2013: *Synantropní pavouci města Šumperka – tepelní ostrov uprostřed hor*. [Synanthropic spiders of the town of Šumperk – a thermal island in the middle of mountains]. BSc. thesis, Mendel University, Brno, 50 pp. (in Czech).
- ŘEZÁČ M. 2013: Sklípkánek hnědý – pavouk roku 2013 (Spider of the year 2013 – the purse-web spider). *Živa* **61** (3): 122–124 (in Czech, English summary).
- ROUŠAR A. 2013 [“2012”]: Pavouci a sekáči kamenitých sutí Hadí hory – Krušné hory. Spiders and harvestmen of stony debris of the Hadí hora Mt. – The Ore Mountains. *Sborník Oblastního muzea v Mostě, řada přírodovědná* **34**: 25–36.
- ŠIŠKOVÁ D. 2013: *Vliv pastvy skotu a ovcí na arachnofaunu žijící na vegetaci*. [Influence of pasture of cattle and sheep on herb dwelling spiders]. BSc. thesis, Mendel University, Brno, 41 pp. (in Czech).
- SENTENSKÁ L., CÁRDENAS M. & PEKÁR S. 2013: Kairomone use for microhabitat search in an ant-mimicking spider. In TSO I-M. (ed.), *Abstract Book, 19th International Congress of Arachnology, Kenting National Park, Taiwan, June 23–28, 2013*. Tunghai University, Taichung City, Taiwan, p. 228.
- SENTENSKÁ L., UHL G., LIPKE E., MICHALIK P. & PEKÁR S. 2013: Mating pligs in the spider *Micaria sociabilis* (Gnaphosidae): origin, efficacy and female control. In TSO I-M. (ed.), *Abstract Book, 19th International Congress of Arachnology, Kenting National Park, Taiwan, June 23–28, 2013*. Tunghai University, Taichung City, Taiwan, p. 137.
- SMRŽ J. 2013: Řád: pavouci (Araneida) [Order: spiders (Araneida)]. In *Základy biologie, ekologie a systému bezobratlých živočichů [Basis of Biology, Ecology and Systematics of Invertebrates]*. Karolinum, Praha, pp. 113–116 (in Czech).
- TAJOVSKÝ K., TUF I. H., PAPÁČ V., RŮŽIČKA V. & MLEJNEK R. 2013: Bezobratlí živočichové Zbrašovských aragonitových jeskyní. Invertebrate fauna in Zbrašov Aragonite Caves. In ŠIMEČKOVÁ B. & GERŠL M. (eds), *Zbrašovské aragonitové jeskyně. 100. výročí objevení. Acta speleologica* **4**, pp. 82–85 (in Czech, English summary).
- VANĚK J., MATERNA J. & FLOUSEK J. 2013: Jedinečný výskyt reliktních a severských rostlin a živočichů v Krkonoších (Unique relict and northern flora and fauna of the Krkonoše Mts.). *Živa* **61** (4): 175–179 (in Czech, English summary).
- WONGPROM P., KOSULIC O. & VICHITBANDHA P. 2013: Note on spiders in dry dipterocarp forest of Thailand. In TSO I-M. (ed.), *Abstract Book, 19th International Congress of Arachnology, Kenting National Park, Taiwan, June 23–28, 2013*. Tunghai University, Taichung City, Taiwan, p. 243.
- WONGPROM P., SAKSONGMUANG V., CHOMPUPHUANG N., PHOMPRASITH S., NILSONTI K., KOSULIC O., SEREENIRACH W., SONGSANGCHOTE C. & VICHITBANDHA P. 2013: Diversity of spiders in The His Majesty The King Insect Park, Nakhon Pathom, Thailand. In TSO I-M. (ed.), *Abstract Book, 19th International Congress of Arachnology, Kenting National Park, Taiwan, June 23–28, 2013*. Tunghai University, Taichung City, Taiwan, p. 242.
- ŽĎÁREK J. 2013: Komuny provazochodců [Communes of the ropedancers]. In *Hmyzí rodiny a státy [Insect Families and States]*. Academia, Praha, pp. 95–115 (in Czech).

Štírci

- BOŽANIČ B., HRADÍLEK Z., MACHAČ O., PIŽL V., ŠTÁHLAVSKÝ F., TUFOVÁ J., VÉLE A. & TUF I. H. 2013: Factors affecting invertebrate assemblages in bryophytes of the Litovelské Luhy National Nature Reserve, Czech Republic. *Acta zool. bulg.* **65** (2): 197–206.
- PAVLÍČKO A. 2013: Kdopak by se štír(k)ů bál aneb monitorování “neviditelných” druhů (Who’s afraid of (Pseudo)scorpions?). *Ochrana přírody* **68** (5): 19–21 (in Czech, English summary).
- SMRŽ J. 2013: Řád: štírci (Pseudoscorpionida) [Order: pseudoscorpiones (Pseudoscorpionida)]. In *Základy biologie, ekologie a systému bezobratlých živočichů [Basis of Biology, Ecology and Systematics of Invertebrates]*. Karolinum, Praha, p. 111 (in Czech).
- ŠTÁHLAVSKÝ F., CHRISTOPHORYOVÁ J. & HENDERICKX H. 2013: A karyological study of four European species of *Roncus* (Pseudoscorpiones: Neobisiidae). *Eur. J. Entomol.* **110** (3): 393–399.
- ŠTÁHLAVSKÝ F. & CHYTIL J. 2013: Štírci (Arachnida: Pseudoscorpiones) Biosférické rezervace Dolní Morava a okolí (Česká republika). Pseudoscorpions (Arachnida: Pseudoscorpiones) of the Lower Morava Biosphere Reserve and adjacent localities (Czech Republic). *Klapalekiana* **49**: 73–88 (in Czech, English abstract and summary).
- TAJOVSKÝ K., TUF I. H., PAPÁČ V., RŮŽIČKA V. & MLEJNEK R. 2013: Bezobratlí živočichové Zbrašovských aragonitových jeskyní. Invertebrate fauna in Zbrašov Aragonite Caves. In ŠIMEČKOVÁ B. & GERŠL M. (eds), *Zbrašovské aragonitové jeskyně. 100. výročí objevení. Acta speleologica* **4**, pp. 82–85 (in Czech, English summary).

Štíři

- KOVAŘÍK F. 2013b: *Pandinus (Pandinus) trailini* sp. n. from Ethiopia (Scorpiones, Scorpionidae) with data on localities and life strategy. *Euscorpius* **163**: 1–14.
- KOVAŘÍK F. 2013c: A review of *Thaicharmus* Kovařík, 1995, with description of *Thaicharmus indicus* sp. n. from India (Scorpiones, Buthidae). *Euscorpius* **175**: 1–9.
- KOVAŘÍK F. & AHMED Z. 2013: A review of *Androctonus finitimus* (Pocock, 1897), with description of two new species from Pakistan and India (Scorpiones: Buthidae). *Euscorpius* **168**: 1–10.
- KOVAŘÍK F. & OJANGUREN AFFILASTRO A. 2013: *Illustrated Catalog of Scorpions. Part II. Bothriuridae; Chaerilidae; Buthidae I., genera Compsobuthus, Hottentotta, Isometrus, Lychas, and Sassanidotus*. Clairon Production, Prague, 400 pp.
- KOVAŘÍK F., TERUEL R., COZIIN M. A. C. & SEITER M. 2013: *Tityus carolineae* sp. n. from Surinam and Guyana (Scorpiones, Buthidae). *Euscorpius* **178**: 1–9.
- KOVAŘÍK F., LOWE G., PLÍŠKOVÁ J. & ŠTÁHLAVSKÝ F. 2013: A new scorpion genus, *Gint* gen. n., from the Horn of Africa (Scorpiones, Buthidae). *Euscorpius* **173**: 1–19.
- MIRSHAMSI O., AZGHADI S., NAVIDPOUR S., ALIABADIAN M. & KOVAŘÍK F. 2013: *Odontobuthus tigrari* sp. nov. (Scorpiones, Buthidae) from the eastern region of the Iranian plateau. *Zootaxa* **3731** (1): 153–170. DOI: 10.11646/zootaxa.3731.1.7.
- NAVIDPOUR S., SOLEGLAD M. E., FET V. & KOVAŘÍK F. 2013: Scorpions of Iran (Arachnida, Scorpiones). Part IX. Hormozgan Province with descriptions of *Odontobuthus tavighiaie* sp. n. (Buthidae). *Euscorpius* **170**: 1–29.
- SMRŽ J. 2013: Řád: štíři (Scorpionida) [Order: scorpiones (Scorpionida)]. In *Základy biologie, ekologie a systému bezobratlých živočichů [Basis of Biology, Ecology and Systematics of Invertebrates]*. Karolinum, Praha, pp. 110–111 (in Czech).

- TERUEL R., KOVAŘÍK F. & TURIEL C. 2013: A new species of *Androctonus* Ehrenberg, 1828 from northwestern Egypt (Scorpiones, Buthidae). *Euscorpius* **177**: 1–12.

Štírenky

- SMRŽ J. 2013: Řád: štírenky (Palpigradida) [Order: microwhip scorpions (Palpigradida)]. In *Základy biologie, ekologie a systému bezobratlých živočichů [Basis of Biology, Ecology and Systematics of Invertebrates]*. Karolinum, Praha, pp. 112–113 (in Czech).
- SMRŽ J., KOVÁČ L., MIKEŠ J. & LUKEŠOVÁ A. 2013: Microwhip scorpions (Palpigradi) feed on heterotrophic Cyanobacteria in Slovak caves – a curiosity among Arachnida. *PLoS ONE* **8** (10): e75989. DOI:10.1371/journal.pone.0075989.

Fosilní

- HRADSKÁ I. & DUNLOP J. A. 2013: New records of Pennsylvanian trigonotarbid arachnids from West Bohemia, Czech Republic. *J. Arachnol.* **41** (3): 335–341. DOI: 10.1636/Ha12-41.1.

Britská bibliografie

Ve 127. čísle “Newsletteru” se dočteme např. o tom, jak je možné spolehlivě rozlišit listovníky *Philodromus praedatus* a *P. aureolus*, či o novém způsobu sběru pavouků na zubní kartáček – kdo ví, třeba se tato metoda jednou stane součástí standardizované metodiky arachnologických výzkumů :-)

- ANONYMOUS. 2013: Book review: Spiders of Kazakhstan by Dmitri V. Logunov & Alexander V. Gromov, with illustrations by Vladimir A. Timokhanov. 2012. UK, Manchester: Siri Scientific Press. 232 pp. *Newsl. Br. arachnol. Soc.* **127**: 13–15.
- DUNLOP J. A. 2013: Book review: Spider Research in the 21st Century – Trends and Perspectives edited by David Penney. *Newsl. Br. arachnol. Soc.* **127**: 15–17.
- FOSTER S. 2013: *Platybunus pinetorum*: a new harvestman (Opiliones) to Northern Ireland. *S. R. S. News* **76** In *Newsl. Br. arachnol. Soc.* **127**: 19–20.
- HARVEY P. 2013: Identification of *Philodromus praedatus*. *S. R. S. News* **76** In *Newsl. Br. arachnol. Soc.* **127**: 22–24.
- HARVEY P. & TRUNECKA D. 2013: Notes on *Atypus affinis* in a Hampshire garden. *S. R. S. News* **76** In *Newsl. Br. arachnol. Soc.* **127**: 20–21.
- JOCQUÉ R. & MICHIELS J.-P. 2013: Two remarkable spider teratologies (Araneae). *Newsl. Br. arachnol. Soc.* **127**: 12–13.
- LOGUNOV D. 2013: On a small spider collection from Cyprus (Arachnida: Araneae). *Newsl. Br. arachnol. Soc.* **127**: 4–5.
- NOLAN M. 2013: An occurrence of *Centruroides gracilis* (Latreille) (Scorpiones; Buthidae) in Ireland. *Newsl. Br. arachnol. Soc.* **127**: 11.
- OXFORD G. 2013: Gone fishing ... with a toothbrush. *Newsl. Br. arachnol. Soc.* **127**: 5–6.
- PRIESTLEY S. 2013: Dr Jennifer Newton MBE (1937–2013) – obituary. *Newsl. Br. arachnol. Soc.* **127**: 3–4.
- RUSSELL-SMITH T., ALBERTINI M., ALLISON R., ASKINS M., BEE L., DAWSON I., FOUNTAIN M., HITSCHCOCK G., NELLIST D., PARTRIDGE J., PAYNE R., PRICE R., READ H., RIGBY R., SPILLING C. & WOOLLEY C. 2013: A survey for the nationally endangered spider *Midia midas* in Southern England. *Newsl. Br. arachnol. Soc.* **127**: 6–10.

Inventarizační zprávy členů ČAS za roky 2009–2012

Tento seznam má sloužit jako přehled pro členy ČAS, kdo a kde prováděl výzkumy, jejichž výsledky nejsou uvedeny v Databázi pro Katalog. V příštím čísle Pavouka přineseme seznam zpráv z roku 2013.

- ANDĚRA M., DOLEJŠ P., HLAVÁČ J., MLÍKOVSKÝ J. & MORAVEC J. 2011: *Velkolom Čertovy schody – západ. Fauna sanovaných a rekultivovaných ploch lomu. Monitorovací studie XIV. etapa (2011)*. Dep. in: Národní muzeum, Praha, 51 pp.
- ANDĚRA M., HLAVÁČ J., KŮRKA A., MLÍKOVSKÝ J. & MORAVEC J. 2009: *Velkolom Čertovy schody – západ. Fauna sanovaných a rekultivovaných ploch lomu. Monitorovací studie XII. etapa (2009)*. Dep. in: Národní muzeum, Praha, 48 pp.
- ANDĚRA M., HLAVÁČ J., KŮRKA A., MLÍKOVSKÝ J. & MORAVEC J. 2010: *Velkolom Čertovy schody – západ. Fauna sanovaných a rekultivovaných ploch lomu. Monitorovací studie XIII. etapa (2010)*. Dep. in: Národní muzeum, Praha, 45 pp.
- DOLEJŠ P., HLAVÁČ J. & MORAVEC J. 2012: *Velkolom Čertovy schody – západ. Fauna sanovaných a rekultivovaných ploch lomu. Monitorovací studie, XV. etapa (2012)*. Dep. in: Národní muzeum, Praha, 50 pp.
- KŘIVAN V. & JELÍNEK A. 2009a: *Závěrečná zpráva k provedení entomologickému průzkumu PR Hadí vrch*. Dep. in: Krajský úřad Jihočeského kraje, 19 pp.
- KŘIVAN V. & JELÍNEK A. 2009b: *Závěrečná zpráva k provedení entomologickému průzkumu PP Jalovce u Kunžaku*. Dep. in: Krajský úřad Jihočeského kraje, 14 pp.
- KŘIVAN V. & JELÍNEK A. 2009c: *Závěrečná zpráva k provedení entomologickému průzkumu PP Jalovce v Valtínova*. Dep. in: Krajský úřad Jihočeského kraje, 15 pp.
- KŘIVAN V. & JELÍNEK A. 2009d: *Závěrečná zpráva k provedení entomologickému průzkumu PR Pacova hora*. Dep. in: Krajský úřad Jihočeského kraje, 21 pp.
- KŘIVAN V. & JELÍNEK A. 2009e: *Průzkum vybraných skupin bezobratlých na lokalitě Pastvina pod Klátovcem*. Dep. in: Městský úřad Telč, 19 pp.
- KŘIVAN V. & JELÍNEK A. 2009f: *Entomologický inventarizační průzkum vybraných skupin hmyzu v PR Losí blato u Mirochova*. Dep. in: Správa CHKO Třeboňsko, 23 pp.
- KŘIVAN V. & JELÍNEK A. 2009g: *Závěrečná zpráva k provedení entomologickému průzkumu PP Rašeliniště u Suchdola*. Dep. in: Krajský úřad Jihočeského kraje, 17 pp.
- KŘIVAN V. & JELÍNEK A. 2010a: *Inventarizační průzkum bezobratlých Přírodní památky Kysibl*. Dep. in: Krajský úřad Jihočeského kraje, 22 pp.
- KŘIVAN V. & JELÍNEK A. 2010b: *Zoologický průzkum lokality Olešský rybník*. Dep. in: Městský úřad Telč, 29 pp.
- KŘIVAN V. & JELÍNEK A. 2010c: *Zoologický průzkum PR Trčkovská louka*. Dep. in: Správa CHKO Orlické hory, 22 pp.
- KŘIVAN V. & JELÍNEK A. 2010d: *Zoologický průzkum PP Velká louka*. Dep. in: Správa CHKO Orlické hory, 21 pp.
- KŘIVAN V. & JELÍNEK A. 2010e: *Zoologický průzkum PR Hraniční louka*. Dep. in: Správa CHKO Orlické hory, 21 pp.
- KŘIVAN V. & JELÍNEK A. 2010f: *Závěrečná zpráva k provedení entomologickému průzkumu PP Slanisko Koštice*. Dep. in: Krajský úřad Ústeckého kraje, 21 pp.
- KŘIVAN V. & JELÍNEK A. 2010g: *Entomologický a arachnologický průzkum lokality Staré duby*. Dep. in: Krajský úřad Kraje Vysočina, 32 pp.
- KŘIVAN V. & JELÍNEK A. 2010h: *Entomologický inventarizační průzkum vybraných skupin hmyzu v PR Široké blato*. Dep. in: Správa CHKO Třeboňsko, 22 pp.
- KŘIVAN V. & JELÍNEK A. 2010i: *Přírodní památka Prosenka – zoologický průzkum*. Dep. in: Krajský úřad Kraje Vysočina, 23 pp.

- KŘIVAN V. & JELÍNEK A. 2010j: *Přírodní památka Pahorek u Vržanova – zoologický průzkum*. Dep. in: Krajský úřad Kraje Vysočina, 21 pp.
- KŘIVAN V. & JELÍNEK A. 2011a: *Zoologický průzkum PR Neratovské louky*. Dep. in: Správa CHKO Orlické hory, 20 pp.
- KŘIVAN V. & JELÍNEK A. 2011b: *Zoologický průzkum PP Rašeliniště pod Pětirozcestím*. Dep. in: Správa CHKO Orlické hory, 16 pp.
- KŘIVAN V. & JELÍNEK A. 2011c: *Zoologický průzkum PR Pod Zakletým*. Dep. in: Správa CHKO Orlické hory, 15 pp.
- KŘIVAN V. & JELÍNEK A. 2011d: *Zoologický průzkum PP Rašeliniště pod Předním vrchem*. Dep. in: Správa CHKO Orlické hory, 17 pp.
- KŘIVAN V. & JELÍNEK A. 2012a: *Průzkum vybraných skupin bezobratlých v EVL CZ0313134 – Újezdec – Planinský rybník a Kozor*. Dep. in: Krajský úřad Jihočeského kraje, 17 pp.
- KŘIVAN V. & JELÍNEK A. 2012b: *Průzkum vybraných skupin bezobratlých na lokalitě VKP Lůmek u Maškova mlýna v k.ú. Krasovice*. Dep. in: Městský úřad Telč, 20 pp.
- KŘIVAN V. & JELÍNEK A. 2012c: *Zoologický průzkum PR Bedřichovka*. Dep. in: Správa CHKO Orlické hory, 22 pp.
- KŘIVAN V. & JELÍNEK A. 2012d: *Zoologický průzkum PP Kačenčina zahrádka*. Dep. in: Správa CHKO Orlické hory, 15 pp.
- KŘIVAN V. & JELÍNEK A. 2012e: *Zoologický průzkum PR Kačerov*. Dep. in: Správa CHKO Orlické hory, 19 pp.
- KŘIVAN V., JELÍNEK A. & HESOUN P. 2012: *Průzkum vybraných skupin bezobratlých na lokalitě Boskovštejn – Měchonečný kopec*. Dep. in: Městský úřad Znojmo, 17 pp.
- KŘIVAN V., JELÍNEK A. & LYSÁK F. 2009a: *Botanické, entomologické a ornitologické zhodnocení významu přechodně chráněné plochy vyhlášené pro ochranu dropa velkého – bývalé polní letiště Borotice v k.ú. Borotice a České Křídlovice*. Dep. in: Krajský úřad Jihomoravského kraje, 41 pp.
- KŘIVAN V., JELÍNEK A. & LYSÁK F. 2009b: *Zajištění péče o lokalitu mravence Formica foreli v obci Štěměchy – výsledky průzkumů*. Dep. in: Ministerstvo životního prostředí ČR, 18 pp.
- KŘIVAN V., JELÍNEK A. & LYSÁK F. 2010a: *PP Lange Wart – botanický a zoologický průzkum*. Dep. in: Krajský úřad Jihomoravského kraje, 41 pp.
- KŘIVAN V., JELÍNEK A. & LYSÁK F. 2010b: *Botanický a entomologický průzkum vybraných lokalit v okolí Rouchovan*. Dep. in: Krajský úřad Kraje Vysočina, 48 pp.
- KŘIVAN V., JELÍNEK A. & LYSÁK F. 2010c: *Zašovice, Salátův kopec – botanický a zoologický průzkum*. Dep. in: Krajský úřad Kraje Vysočina, 32 pp.
- KŘIVAN V., JELÍNEK A. & LYSÁK F. 2010d: *Xerotermní lokality v okolí Vladislavi – zoologický a botanický průzkum*. Dep. in: Krajský úřad Kraje Vysočina, 60 pp.
- KŘIVAN V., JELÍNEK A. & LYSÁK F. 2010e: *Botanický a zoologický průzkum PP Betlém*. Dep. in: Krajský úřad Jihomoravského kraje, 41 pp.
- KŘIVAN V., JELÍNEK A. & LYSÁK F. 2010f: *Botanický a entomologický průzkum lokality Lubnické stráně (Znojemsko)*. Dep. in: Krajský úřad Jihomoravského kraje, 30 pp.
- KŘIVAN V., JELÍNEK A. & LYSÁK F. 2010g: *Průzkum flóry, vegetace a vybraných skupin bezobratlých živočichů na vybraných lokalitách v okolí Stonařova*. Dep. in: Magistrát statutárního města Jihlava, 49 pp.
- KŘIVAN V., JELÍNEK A. & LYSÁK F. 2010h: *Botanický a zoologický průzkum PR Věstonická nádrž*. Dep. in: Krajský úřad Jihomoravského kraje, 56 pp.
- KŘIVAN V., JELÍNEK A. & LYSÁK F. 2011: *Průzkum biodiverzity na území města Třebíč*. Dep. in: Městský úřad Třebíč, 85 pp.
- KŘIVAN V., JELÍNEK A. & MARHOUL P. 2011a: *Průzkum vybraných skupin bezobratlých v PR Písečný vrch*. Dep. in: Krajský úřad Ústeckého kraje, 33 pp.

KŘIVAN V., JELÍNEK A. & MARHOUL P. 2011b: *Průzkum vybraných skupin bezobratlých v PP Baračka*. Dep. in: Krajský úřad Jihomoravského kraje, 19 pp.

KŘIVAN V., JELÍNEK A. & MARHOUL P. 2011c: *Průzkum vybraných skupin bezobratlých v PR Hašky*. Dep. in: Krajský úřad Jihomoravského kraje, 23 pp.

KŘIVAN V., JELÍNEK A. & MARHOUL P. 2011d: *Průzkum vybraných skupin bezobratlých v PP Mušenice*. Dep. in: Krajský úřad Jihomoravského kraje, 19 pp.

KŘIVAN V., JELÍNEK A. & MARHOUL P. 2011e: *Průzkum vybraných skupin bezobratlých v PP Roviny*. Dep. in: Krajský úřad Jihomoravského kraje, 23 pp.

KŘIVAN V., JELÍNEK A. & MARHOUL P. 2011f: *Průzkum vybraných skupin bezobratlých v PR Šévy*. Dep. in: Krajský úřad Jihomoravského kraje, 22 pp.

KŘIVAN V., JELÍNEK A. & MARHOUL P. 2011g: *Průzkum vybraných skupin bezobratlých v PR Visegruny*. Dep. in: Krajský úřad Jihomoravského kraje, 21 pp.

KŘIVAN V., JELÍNEK A. & SKOŘEPA L. 2009: *Průzkum vybraných skupin bezobratlých živočichů v bývalé oboře u Budíškovic*. Dep. in: Městský úřad Dačice, 17 pp.

KŘIVAN V., JELÍNEK A., NĚMEC R. & REITER A. 2012: *Závěrečná zpráva k provedenému průzkumu vybraných lokalit v oblasti Znojemska*. Dep. in: Krajský úřad Jihomoravského kraje, 114 pp.

KŮRKA A. 2009a: *Výsledky arachnologického průzkumu krkonošských bučin (lokality Janova cesta a Údolní cesta) v roce 2009*. Dep. in: Správa KRNP, 4 pp.

KŮRKA A. 2009b: *Údolí Polepského potoka (Zpráva o výsledcích araneologického výzkumu)*. Dep. in: Odbor ŽP Kolín, ? pp.

KŮRKA A. 2009c: *ELA – vliv na pavouky – kompenzační opatření. 5. Arachnofauna (Výzkum okolí lomu Lánov)*. Dep. in: Správa lomu Lánov, 5 pp.

KŮRKA A. 2009d: *Zpráva o výsledcích araneologického průzkumu plánovaného těžebního prostoru Horní Lánov v roce 2009*. Dep. in: Správa lomu Lánov, 3 pp.

KŮRKA A. 2009e: *Riegerova stezka 2008–2009. Pavouci (Araneae) PR Údolí Jizery u Semil a Bitouchova a PP Galerie (Zpráva o výsledcích araneologického výzkumu v letech 2008–2009)*. Dep. in: Severočeské muzeum Liberec, 6 pp.

KŮRKA A. 2009f: *Coll. Emanuel Nový (determinace sbírky deponované v Polabském muzeu Poděbrady)*. Dep. in: Polabské muzeum Poděbrady, 13 pp. + tab.

KŮRKA A. 2010a: *Červený Hrádek, rybník Frčina (vypuštěný), pavouci (Araneae)*. Dep. in: Regionální muzeum Kolín, 2 pp.

KŮRKA A. 2010b: *Arachnofauna Kmochova ostrova (Kolín) (pozdně letní aspekt)*. Dep. in: Odbor ŽP Kolín, 1 p.

KŮRKA A. 2010c: *Výsledky araneologického průzkumu krkonošských smrčín (dvě stanoviště v okolí Vosecké boudy) v roce 2010*. Dep. in: Správa KRNP, 4 pp.

KŮRKA A. 2010d: *Ekologické zhodnocení území určeného k výstavbě sjezdovky v Rokytnici nad Jizerou*. Dep. in: Správa KRNP, 3 pp.

KŮRKA A. 2011a: *Zpráva: Průzkum pískovny 2011*. Dep. in: Odbor ŽP Kolín, 10 pp.

KŮRKA A. 2011b: *Zpráva o výsledcích zoologického průzkumu (pavouci – Araneae) pro akci "Pokračování hornické činnosti v DP Horní Lánov po roce 2012"*. Dep. in: Správa lomu Lánov, Správa KRNP, 1 p.

KŮRKA A. 2011c: *Zpráva o faunistickém průzkumu lokalit PP Sklenářovické údolí, Slatina u Rýchorského dvora a vrchol Kutné (rok 2011)*. Dep. in: Správa KRNP, 25 pp.

KŮRKA A. 2012a: *Mladoboleslavsko 2012: Martinovice u Sukorad, Plazy, Sukorad*. Dep. in: Severočeské muzeum Liberec, 3 pp.

KŮRKA A. 2012b: *Údolí Kamenice*. Dep. in: Daphne ČR, České Budějovice a Praha, 2 pp.

KŮRKA A. 2012c: *Inventarizační průzkum NPP Dubí hora z oboru: zoologie (Pavouci – Araneae)*. Dep. in: Správa CHKO České středohoří, 14 pp.

KŮRKA A. 2012d: *Inventarizační průzkum lokality NPP Holý vrch. Pavouci (Araneae) 2011–2012*. Dep. in: Správa CHKO Kokořínsko, 22 pp.

KŮRKA A. 2012e: *Národní přírodní památka Kozákov. Zpráva o zoologickém výzkumu (Pavouci – Araneae) 2011–2012*. Dep. in: Správa CHKO Český ráj, 24 pp.

KŮRKA A. 2012f: *Inventarizační průzkum lokality NPP Radouč. Pavouci (Araneae) 2011–2012*. Dep. in: Správa CHKO Kokořínsko, 20 pp.

KŮRKA A. 2012g: *Národní přírodní památka Zlatý vrch. Zpráva o zoologickém výzkumu (Pavouci – Araneae)*. Dep. in: Správa CHKO Lužické hory, 6 pp. + tab.

KŮRKA A. 2012h: *Inventarizační průzkum lokality NPP Rečkov. Pavouci (Araneae) 2011–2012*. Dep. in: Správa CHKO Kokořínsko, 25 pp.

KŮRKA A., MORAVEC P. & VONIČKA P. 2010: *Hodnocení účinnosti migračního nadchodu na D 11 u obce Voleč*. Dep. in: EVERNIA s.r.o., 20 pp.

KŮRKA A., RUS I., MORAVEC P. & VONIČKA P. 2010: *Zoologický inventarizační průzkum VKP Lůmek na Vysokém potoce u Bořetic, Sedlovské tůňky, Polepský vodopádek. Pavouci (Araneae), vážky (Odonata), denní motýli (Lepidoptera), střevlíkovití a drabčíkovití brouci (Coleoptera: Carabidae, Staphylinidae part.), obratlovci (Vertebrata)*. Dep. in: Odbor ŽP Kolín, 22 pp.

KŮRKA A., RUS I., MORAVEC P., VONIČKA P. & LINHART M. 2010: *Zoologický inventarizační průzkum VKP Lůmky u Bedřichova a Lom u Vítězova. Pavouci (Araneae), vážky (Odonata), ploštice (Heteroptera), denní motýli (Lepidoptera), střevlíkovití a drabčíkovití brouci (Coleoptera: Carabidae, Staphylinidae part.), obratlovci (Vertebrata)*. Dep. in: Odbor ŽP Kolín, 30 pp.

KŮRKA A., RUS I., MORAVEC P., VONIČKA P. & LINHART M. 2012: *Významný krajinný prvek Bačovské lesy a okolí. Zoologický inventarizační průzkum: pavouci (Araneae), vážky (Odonata), brouci (Coleoptera), obratlovci (Vertebrata)*. Dep. in: Odbor ŽP Kolín, 34 pp.

KŮRKA A., VONIČKA P. & PUDIL M. 2009: *Zoologický inventarizační průzkum Přírodní rezervace Údolí Jizery u Semil a Bitouchova a Přírodní památky Galerie: Pavouci (Araneae), střevlíkovití, drabčíkovití a mrchožroutovití brouci (Coleoptera: Carabidae, Staphylinidae, Silphidae), obratlovci (Vertebrata)*. Dep. in: Severočeské muzeum Liberec, 29 pp.

MACHAČ O. 2011: *Inventarizační průzkum pavouků (Araneae) v NPR Hůrka*. Dep. in: Správa CHKO Poodří, Studénka, 22 pp.

MORAVEC J. 2011: *Inventarizační průzkum NPR Radhošť z oboru araneologie (pavouci)*. Dep. in: AOPK ČR (Praha), Správa CHKO Beskydy, 41 pp.

MORAVEC J. 2012: *Inventarizační průzkum NPR Drbákov – Albertovy skály z oboru araneologie (pavouci)*. Dep. in: AOPK ČR (Praha), Správa CHKO Blaník, 77 pp.

MORAVEC P., VONIČKA P. & KŮRKA A. 2009: *Předprovazní monitoring v trase dálnice D3. Monitoring vybraných skupin bezobratlých živočichů: střevlíkovití a velcí drabčíkovití brouci (Coleoptera: Carabidae, Staphylinidae: Staphylinina), pavouci (Araneae)*. Dep. in: ???, 10 pp.

TUF I. H., SOVIŠ M., ŠTRICHELOVÁ J., MACHAČ O. & HORA P. 2010a: *Závěrečná zpráva inventarizačního průzkumu půdních bezobratlých lokality PR Pod Hřibovnou v roce 2009*. Dep. in: Správa CHKO Bílé Karpaty, Luhačovice, 6 pp.

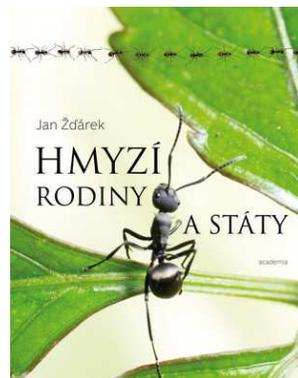
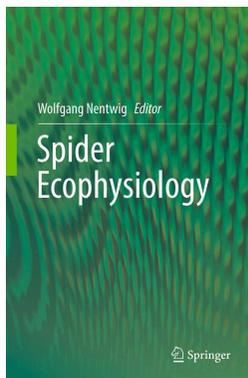
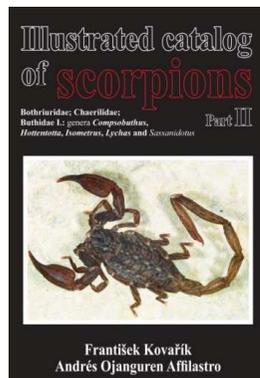
TUF I. H., SOVIŠ M., ŠTRICHELOVÁ J., MACHAČ O. & HORA P. 2010b: *Závěrečná zpráva inventarizačního průzkumu půdních bezobratlých lokality PR Pod Žitkovským vrchem v roce 2009*. Dep. in: Správa CHKO Bílé Karpaty, Luhačovice, 6 pp.

TUF I. H., SOVIŠ M., ŠTRICHELOVÁ J., MACHAČ O. & HORA P. 2010c: *Závěrečná zpráva inventarizačního průzkumu půdních bezobratlých lokality Skaličí v roce 2009*. Dep. in: Správa CHKO Bílé Karpaty, Luhačovice, 6 pp.

- TUF I. H., SOVIŠ M., TUFOVÁ J., ŠTRICHELOVÁ J., MACHAČ O. & HORA P. 2009a: *Závěrečná zpráva inventarizačního průzkumu půdních bezobratlých lokality PR Hutě v roce 2008*. Dep. in: Správa CHKO Bílé Karpaty, Luhačovice, 7 pp.
- TUF I. H., SOVIŠ M., TUFOVÁ J., ŠTRICHELOVÁ J., MACHAČ O. & HORA P. 2009b: *Závěrečná zpráva inventarizačního průzkumu půdních bezobratlých lokality PR Ve Vlči v roce 2008*. Dep. in: Správa CHKO Bílé Karpaty, Luhačovice, 6 pp.
- TUF I. H., SOVIŠ M., TUFOVÁ J., ŠTRICHELOVÁ J., MACHAČ O. & HORA P. 2009c: *Závěrečná zpráva inventarizačního průzkumu půdních bezobratlých lokality Starohrozenkovský lom v roce 2008*. Dep. in: Správa CHKO Bílé Karpaty, Luhačovice, 6 pp.
- TUF I. H., TRNKA F. & MACHAČ O. 2009: *Výsledky inventarizačního výzkumu vybraných skupin bezobratlých živočichů v jižní části NPR Hůrka u Hranic*. Dep. in: Správa CHKO Poodří, Studénka, 28 pp.

Nové knihy

- BRADLEY R. & BUCHANAN S. 2013: *Common Spiders of North America*. University of California Press, Berkeley, 271 pp.
- DIPPENAAR-SCHOEMAN A., FORD S. & HADDAD C. 2013: *Spiders of the Savana Biome*. University of Venda, Thohoyandou, 134 pp.
- KOH J. K. H. & TZI MING L. 2013: *Biodiversity in the Heart of Borneo: Spiders of Brunei Darussalam*. Natural History Publications, Borneo, 368 pp.
- KOVAŘÍK F. & OJANGUREN AFFILASTRO A. 2013: *Illustrated Catalog of Scorpions. Part II. Bothriuridae; Chaerilidae; Buthidae I., genera Compsobuthus, Hottentotta, Isometrus, Lychas, and Sassanidotus*. Clairon Production, Prague, 400 pp.
- NENTWIG W. 2013: *Spider Ecophysiology*. Springer, Berlin-Heidelberg, 400 pp.
- PENNEY D. 2013: *Spider Research in the 21st Century – Trends and Perspectives*. Siri Scientific Press, Manchester, 320 pp.
- SMRŽ J. 2013: *Základy biologie, ekologie a systému bezobratlých živočichů [Basis of Biology, Ecology and Systematics of Invertebrates]*. Karolinum, Praha, 194 pp. (in Czech).
- ŽDÁREK J. 2013: *Hmyzí rodiny a státy [Insect Families and States]*. Academia, Praha, 583 pp. (in Czech).

Fotokoutek

Neobvyklé zbarvení druhu *Metellina merianae* – dříve byli někdy takto zbarvení jedinci označováni jako poddruh *M. m. celata* (foto O. Machač, Rychlebské hory, Nýznerov).

PAVOUK – Zpravodaj České arachnologické společnosti, číslo 35
 Vydává: Česká arachnologická společnost
 Redakce: Ondřej Machač, Petr Dolejš, Jan Erhart
 Adresa redakce: Bratřská 10, 750 02 Přešov
 E-mail: pavouk@arachnology.cz, machac.ondra@seznam.cz
 ISSN: 1804-7254
 Zpracováno v programu: Microsoft Word
 Titulní strana: *Phalangium opilio* s nájemníky (foto O. Machač)
 Vychází nepravidelně. Toto číslo vyšlo 30. prosince 2013.

